

Revista d'ensenyament de les Illes

PISSARRA

5 €

octubre - novembre - desembre 2011

núm. 139

Sindicat de Treballadores i Treballadors-Intersindical de les Illes Balears STEI-i

NO A LES RETALLADES

Llocs de feina
drets socials

salaris,
pensions

VOLEM ALTRES
MESURES

Editorial	4
L'STEI-i continua essent el sindicat més representatiu de les Illes Balears entre els docents	6
Francesc Xavier Alomar	
En el vintè aniversari de l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics de l'STEI-i	8
Joan Lladonet i Escales	
Compartint experiències. Voluntariat estiu 2011	14
Juan Rodríguez Recio	
Des d'Itacolomi/03 "O alimento orgánico en lo cotidiano"	16
Albert Sansano	
Parlament de Magdalena González en el moment de rebre la distinció que atorga la Fundació Lluís Carulla a les persones que tenen un fort compromís amb la cultura catalana	18
El I Congrés Internacional sobre Gènere, Desenvolupament i Textualitat	20
Neus Santaner	
El PP elimina gran part del personal alliberat de l'STEI-i, perquè vol destruir el sindicat que més defensa el professorat, la llengua catalana i la qualitat educativa	22
Joan Lladonet i Escales	
El llarg camí de la coeducació a l'Estat espanyol	29
Neus Santaner Pons	
Sant Francesc d'Assís de Manacor és reconegut a l'àmbit estatal com a "Col·legi pel Comerç Just"	37
Joana Galmés Llodrà	
Democràcia i humanisme	38
Joan Estelrich	
Cd gratuït "Com educar, com ensenyar, com aprendre"	41
Pissiganya. Cat, revista de poesia per a xiquets i xiquetes de 0 a 100 anys	42
Llibres	43

índex

PISSARRA

Revista periòdica d'informació de l'ensenyament de les Illes Balears

EDITA:

STEI-i
 INTERSINDICAL

Sindicat de Treballadores i Treballadors Intersindical de les Illes Balears

Carrer Jaume Ferran, 58
 07004 Palma
 Tel. 971 90 16 00
 Fax. 971 90 35 35
 Pàg. Web: www.stei-i.org

E-mail:

mallorca@stei-i.org
 lllevant@stei-i.org
 inca@stei-i.org
 soller@stei-i.org
 menorca@stei-i.org
 eivissa@stei-i.org

CONSELL DE DIRECCIÓ I REDACCIÓ:

Francesc Xavier Alomar Novila
 Gabriel Caldentey Ramos
 Maria Camps Sintes
 Francesc Cardona Natta
 M. Antònia Font Gelabert
 Tomàs Martínez Miró
 Pere Polo Fernández
 Joana Tur Planells

COORDINACIÓ:

Joan Lladonet

S'agraeix la col·laboració de les autores i dels autors dels articles.

MAQUETACIÓ, COMPOSICIÓ I IMPRESSIÓ:

Toni Martínez

Escola de Formació en Mitjans Didàctics.
 C/ Marià Canals, 13
 07005 Palma
 Tel. 971 91 00 60

PUBLICITAT:

Jaume Ferran, 58
 07004 Palma
 Tel. 971 90 16 00

DISSENY DE LA PORTADA:

Toni Martínez

FOTOS:

Joana Galmés
 Pere Polo
 Internet

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió de les seves autores i dels seus autors.

Dipòsit Legal: PM 533/77
 ISSN: 1133-052X

editorial

LES POLÍTIQUES DE RETALLADA ATEMPTEN CONTRA LA QUALITAT EDUCATIVA

Bufen vents neoliberalers a la Unió Europea, a l'Estat espanyol i a les Illes Balears; governs d'ideologies diferents, encara que majoritàriament de dretes, apliquen les mateixes receptes per a afrontar la crisi econòmica, amb uns resultats decebedors, ja que provoquen més atur, tant a l'àmbit privat com al públic. L'empobriment de la classe treballadora i de la ciutadania segueix el ritme i el dictat del totpoderós "mercat". La gran banca i els fons d'inversió del capital financer especulatiu tracten de recuperar una alta taxa de beneficis. Els estats cerquen la manera de pagar el seu deute, de cada vegada amb els interessos més elevats, fins al punt que en el cas de l'Estat espanyol, els partits majoritaris PP i PSOE han pactat i han aprovat una reforma de la Constitució, aquella tan sagrada que era considerada com a intocable, la que no s'havia pogut modificar de cap de les maneres, per exemple, per fer-hi encabir l'Estatut de Catalunya. La reforma constitucional aprovada consagra l'equilibri pressupostari, amb una línia a seguir, aconseguir el dèficit zero. Això és prioritari a la millora dels serveis públics: educació, sanitat, pensions i altres prestacions socials; en definitiva, un cop mortal a l'esquitat estat del benestar.

"...els partits majoritaris PP i PSOE han pactat i han aprovat una reforma de la Constitució, aquella tan sagrada que era considerada com a intocable..."

El Govern central ha fixat un sostre de dèficit públic a les CCAA de l'1,3% del seu PIB i en el cas de les Illes és més del doble, com a conseqüència d'un inequitatiu model de finançament, com ja apuntàvem a l'editorial de la *Pissarra* núm. 138 i on dèiem: "Actualment, l'Estat es queda tres

mil milions d'euros dels nostres impostos, cosa que representa el 15% del nostre PIB, xifra que triplica allò que les lleis alemanyes atorguen als lands alemanys, com a transferència solidària. Tal volta hauríem de començar a reclamar una mena de concert econòmic solidari. Si aquests recursos estiguessin disponibles per al Govern autonòmic, es podria millorar substancialment, malgrat la crisi econòmica, la nostra societat, gaudint de bons serveis públics i drets socials equiparables als estats que han desenvolupat més les polítiques de benestar." Si a això hi afegim un model fiscal regressiu, tant a l'Estat com a la Comunitat, que grava més els treballadors, les treballadores i les classes mitjanes que les grans fortunes i els grans capitals, entendrem que en una època de regressió econòmica s'accentuïn els desequilibris socials i les administracions públiques augmentin el seu deute en haver de fer front a les despeses socials.

"...l'Estat es queda tres mil milions d'euros dels nostres impostos, cosa que representa el 15% del nostre PIB, xifra que triplica allò que les lleis alemanyes atorguen als lands alemanys, com a transferència solidària."

Davant tot això s'ha instaurat la consigna, que sembla esdevindrà "cultura popular", que la sortida de la crisi s'ha de fer a partir de la reducció dràstica dels pressuposts públics, gastar menys i negar-se a ingressar més pujant els impostos als més rics i perseguint de manera activa el frau fiscal. Aquest pensament es comença a traduir en una línia d'actuació que, en el cas de l'educació, provoca retallades en la inversió corresponent i retallades de les plantilles, que afecten

especialment l'alumnat amb dificultats d'aprenentatge. Aquest és el model implantat per Esperanza Aguirre a Madrid, Dolores de Cospedal a Castella – La Manxa i Alberto Núñez Feijoo a Galícia, tres comunitats que tenen majoria absoluta del PP. Pel que fa a l'àmbit de les Illes Balears, rebutjam les amenaces del Govern, presidit per José Ramón Bauzá, que pretén imitar les comunitats citades. S'ha de tenir en compte que el govern del PP no compleix les promeses fetes en la darrera campanya electoral, la prova la podeu trobar a la *Pissarra* anterior, a les respostes del PP en contestar un qüestionari que havíem preparat (aquestes contestacions les trobareu entre les pàgines 30 i 53 de l'esmentada revista núm. 138). Darrerament s'han pres una sèrie de mesures que suposen una minva de la qualitat del nostre sistema educatiu: el programa d'absentisme escolar, la supressió del programa de convivència a alguns dels IES de les Illes, l'endarreriment en el pagament de la dotació econòmica dels centres, la minva dels recursos de personal vigilant, la manca de dotació de professionals en el camp de l'atenció a la diversitat, la supressió de les llicències d'estudis que s'havien atorgat, la desaparició dels ajuts a la formació permanent del professorat, el tancament dels àmbits de negociació, l'anunci de l'increment d'hores lectives a secundària, la no posada en marxa dels cursos de reciclatge de català, l'anunciament de la reforma del Decret de mínims, amb la consegüent ruptura del consens en el model lingüístic del sistema educatiu i el qüestionament de la immersió lingüística, entre molts altres. Totes aquestes mesures tendeixen inexorablement a la degradació de la qualitat educativa de l'ensenyament.

"...línia d'actuació que, en el cas de l'educació, provoca retallades en la inversió corresponent i retallades de les plantilles, que afecten especialment l'alumnat amb dificultats d'aprenentatge."

Si tenim en compte que una de les seves promeses durant la campanya electoral i que haureu pogut llegir era que "nosaltres seguirem fent el que hem fet sempre: complir els acords.", denunciem que ja l'han incomplerta, perquè una de les primeres mesures ha estat anul·lar l'Acord del Consell de Govern de 7 d'abril de 2006, pel qual es ratificava l'acord de la Mesa General de Negociació sobre el desplaçament de l'acció sindical. L'actual Govern esmena el que ell mateix ha fet en legislatures anteriors, a més de fer-se acompanyar d'una campanya mediàtica contra les organitzacions sindicals, amb la finalitat de disminuir la força del sindicalisme, perquè no pugui rebutjar les polítiques antisocials.

"...que us n'adoneu de la paradoxa que suposa el fet que ens trobem patint una crisi provocada pels mercats financers i que els governs s'entossudeixin que aquests siguin els que la resolguin..."

S'apropa el 20N i l'STEI i no farà cap monogràfic sobre les eleccions generals; ara bé, com sempre, hem volgut fer una reflexió sobre les conseqüències, en alguns casos ja duites a terme, nefastes per a l'estat del benestar, si els resultats de les eleccions confirmen el que diuen les enquestes preelectorals. S'ha de tenir en compte que partim de la política, amb una gran orientació neoliberal, efectuada pel PSOE en el darrer tram de la legislatura, i que anirem cap a una política del PP, que es mou per una ideologia que propugna l'afebliment de l'Estat i la desaparició d'aquest com a instrument corrector de les desigualtats socials, ja que confien més en la iniciativa privada i el mercat, que s'ha demostrat que accentuen la misèria i la pobresa. Per acabar, només volem que us n'adoneu de la paradoxa que suposa el fet que ens trobem patint una crisi provocada pels mercats financers i que els governs s'entossudeixin que aquests siguin els que la resolguin, quan només la poden empitjorar.

L'STEI-i CONTINUA ESSENT EL SINDICAT MÉS REPRESENTATIU DE LES ILLES BALEARS ENTRE ELS DOCENTS

Francesc Xavier Alomar,
secretari d'Organització de l'STEI-i

Durant el curs 2010-2011 s'han duit a terme les eleccions sindicals en el món docent; a la Junta de Personal Docent no Universitari (JPDnU), a l'àmbit de l'ensenyament privat concertat i al privat, i també a la Universitat de les Illes Balears.

La majoria del professorat de les Illes Balears ha donat el seu suport a les candidatures presentades per la Intersindical STEI-i, això ha fet que l'STEI-i continuï essent el sindicat més representatiu a l'ensenyament a la nostra Comunitat Autònoma, la qual cosa ens permet reafirmar el nostre compromís amb el treball que desenvolupam per la millora de les condicions laborals de tot el professorat, per la defensa de l'ensenyament públic en català i per la cultura del nostre poble.

Els resultats de les eleccions celebrades el dia 2 de desembre de 2010 a l'**ensenyament públic** són els següents:

Força sindical	Nombre de delegats
STEI-i	21
UGT	8
ANPE	7
CCOO	7

A l'àmbit estatal, el model sindical dels STEs tornà a ésser el més votat en aquestes darreres eleccions.

Força sindical	Nombre de delegats
STEs	505
CCOO	504
ANPE	335
CSI-CSIF	319
UGT	270

Els resultats de les eleccions celebrades durant el curs 2010/2011 als centres d'ensenyament concertat, malgrat les campanyes mediàtiques d'alguns mitjans, de les patronals i dels sindicats parapatronals en contra, s'ha tornat a atorgar la majoria de la representació a l'STEI-i. Els resultats han estat els següents:

Força sindical	Nombre de delegats
STEI-i	119
USO	102
FSIE	59
CCOO	5
UGT	5

A l'ensenyament privat l'STEI-i també manté una bona representació sindical arribant quasi a un 30 % del total.

A la Universitat de les Illes Balears es varen celebrar les eleccions sindicals el dia 23 de febrer de 2011. L'STEI-i va revalidar i augmentar la majoria absoluta millorant els bons resultats de l'any 2007, tant a les juntes de personal funcionari com als comitès d'empresa:

- Junta de personal del funcionari d'administració i serveis (PDI)

Força sindical	Nombre de delegats
STEI-i	8
UGT	3
CCOO	2

- Junta de personal del funcionari d'administració i serveis (PAS)

Força sindical	Nombre de delegats
STEI-i	11
UGT	4
CCOO	2

Comitè d'empresa del personal laboral docent i investigador (PDI)

Força sindical	Nombre de delegats
STEI-i	16
UGT	5

Comitè d'empresa del personal laboral d'administració i serveis (PAS)

Força sindical	Nombre de delegats
STEI-i	3
UGT	2

L'STEI-i també ha aconseguit uns bons resultats electorals a les escoles d'educació infantil de 0 a 3 anys de Lluçmajor, Calvià, Esporles i Ciutadella.

Als altres àmbits on la Intersindical STEI-i té presència, hem mantingut la nostra representació;

així a la Junta de Personal de Serveis Generals (personal funcionari de la CAIB), l' STEI-i ha mantingut els 6 representants que tenia, essent la segona força sindical:

Força sindical	Nombre de delegats
CSIF	7
STEI-i	6
USO	6
CCOO	4
UGT	4

A l'àmbit de la sanitat, a l'àrea de salut de Mallorca, s'ha de destacar el suport que ha tenguut la Intersindical STEI-i, ja que ha quedat situat com a 4a força sindical.

Força sindical	Nombre de delegats
CEMSATSE	15
UGT	6
USAE	5
STEI-i	4
CCOO	3
CSIF	2

La Intersindical STEI-i també ha obtingut bons resultats a l'àmbit de l'Administració local. Té presència sindical a 20 ajuntaments de les Illes, així com al Consell Insular de Mallorca i de Menorca.

Des d'aquí volem agrair aquest gran suport que consolida la nostra posició i reafirma el nostre model sindical. Ens comprometem a fer feina durant aquests anys per a no decebre la gent que ens ha votat. Continuarem en la línia de la defensa de les treballadores i dels treballadors de les Illes Balears. □

Informàtica Ciutat

www.informaticaciutat.com

*Venda d'equips informàtics i servei tècnic
Càmeres ip de vigilància
Disseny Web
Servei a Domicili*

Tel. : 971-28 98 98
Fax: 971- 45.16.94
E mail: tenda@informaticaciutat.com
C/ de la Balanguera, 10 - baixos
07011 - Palma de Mallorca

En el vintè aniversari de l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics de l'STEI-i

Joan Lladonet i Escales,
coordinador de Pissarra

La celebració es va dur a terme el 5 de maig, a partir de les 18 hores a la seu de l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics (EFMD). El primer acte va consistir en la presentació del llibre *La llavor del seny*, de Pere Polo, director de l'EFMD. En aquest llibre apareixen articles que s'han publicat al diari Última Hora, i molts d'ells tracten temes sobre la tasca que duu a terme l'Escola. La presentació va anar a càrrec de l'autor, del Sr. Pio Maceda i del Sr. Vicent Mauri. Varen assistir als actes de la commemoració un centenar de persones, entre elles hi havia autoritats del món educatiu i l'Honorable Sra. Presidenta del Parlament, Aina Rado.

Va començar el Sr. Pere Polo, que va explicar superficialment el contingut dels articles del llibre, que havia nascut a partir de la seva dèria de llegir molts diaris cada dia. Va citar el llibre *Indigneu-vos* i va avançar que era necessari que hi hagués canvis i quasi va fer una premonició del que succeiria 10 dies després, amb l'ocupació de les principals places de moltes ciutats de l'Estat i va afirmar que era necessari que el dia 22 de maig tothom acudís a votar. Després va explicar que estava molt content que dos lluitadors dins el sindicalisme l'haguessin volgut acompanyar en la presen-

tació del llibre. També va fer una referència a Neus Santaner, que havia prologat el llibre i que no havia pogut assistir a l'acte.

equip i que la seva experiència era molt important, ja que havia fet molts de viatges. Que això li havia servit per a fer els articles, que havia escrit amb un estil molt

“Va elogiar l'autor del llibre com a sindicalista, lluitador i persona compromesa...”

A continuació va parlar Pio Maceda, que va dir que ho faria com a professor i que, com a persona compromesa, subscribia el desig de Pere que anàssim a votar. Va explicar que era de Leganés (Madrid) i que no era bo que guanyassin els que sortien a les enquestes. Que en Pere Polo sempre parlava de projectes i que per a dur-los a terme havia sabut treballar en

precís, concís, funcional i directe. Després va anar comentant frases del pròleg, de la introducció i de diferents articles. Que segurament algú opinaria que hi havia opinions massa radicals, però que era fals, ja que a les persones que exigeixen que es respectin els drets i que critiquen el sistema se'ls denomina radicals i no ho són. També ens va recordar que havíem de parar

atenció a les imatges del llibre, frases que havia fotografiat l'autor als grafitos de les parets, gran part d'Amèrica Llatina i algunes de l'Estat espanyol.

Després de seguir analitzant allò que deia en Pere als articles va afirmar que el llibre era una invitació a debatre l'atac que existeix contra els serveis públics i que animava a seguir lluitant per un món més just i per una escola de qualitat per a tots.

En tercer lloc va intervenir Vicent Mauri, de la Intersindical Valenciana. Va agrair que l'haguessin convidat a presentar el llibre d'una persona que ell considerava amic i referent i que es trobava com si fos a casa seva. Va elogiar l'autor del llibre com a sindicalista, lluitador i persona compromesa; també va parlar dels llibres que ja havia publicat sobre temes semblants i que el seu treball l'havia desenvolupat a l'STEI i a Ensenyants Solidaris. Va continuar afirmant que Pere Polo era un referent per a Llatinoamèrica i ho va demostrar llegint per sorpresa un escrit que havia enviat amb motiu de l'acte, el Sr. Fernando Rodal, president de la CEA (Confederació d'Educadors Americans). Va assegurar que no era normal que un diari publicari aquest tipus d'articles, cosa que no passa al País Valencià i que dels 58 textos publicats n'hi havia 16 dedicats a Llatinoamèrica. També va llegir una carta de felicitació a Pere per la publicació del llibre i per tota l'ajuda que havia aconseguit per a Perú. La signava la Sra.

“Va assegurar que estava molt orgullós de pertànyer a un sindicat com l'STEI, que havia duit endavant infinitat de projectes...”

Isabel Rivera González, de l'Institut de Pedagogia Popular del Perú.

Acte seguit es va posar a citar articles i frases escrites que li havien cridat l'atenció i va afirmar que sobre aquest llibre es podria fer un seminari per debatre el que s'hi explica. I va acabar la seva intervenció amb unes paraules de la prologuista que afirmava que calia que tenguéssim cura d'aquesta llavor, que la regàssim i que l'abonàssim perquè pogués fructificar.

Pere Polo va cloure aquesta presentació, agraint les cartes que havia llegit Vicent Mauri, va recordar que es podia recollir un llibre i dos DVD i va fer públic un agraïment a dues persones que l'havien ajudat molt i que sense la seva col·laboració no hagués estat possible el llibre, a Tomeu Cantarellas i a Joan Lladonet. També a la seva família, a qui havia dedicat el llibre, ja que sense les hores que els havia robat tampoc no fos estat possible. Va acabar fent una breu referència a les fotografies que il·lustraven el llibre.

El següent acte commemoratiu programat era fer una breu Història de l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics, a càrrec del Sr. Tomàs Martínez i del Sr. Pere Polo.

Va començar a fer la seva explicació en Pere, qui va començar a parlar de quan assistia a les reunions amb el delegat provincial Sr. Andreu Crespí i el treien defora. La idea de fer l'escola va sorgir a partir de la LOGSE, que parlava de l'elaboració de material didàctic i es va pensar a fer una escola amb aquest objectiu, escola que ha estès les seves activitats formatives a Manacor, el curs 2006-2007, i a Inca, el 2007-2008. Va assegurar que estava molt orgullós de pertànyer a un sindicat com l'STEI, que havia duit endavant infinitat de projectes, que encara continuen, com l'escola o com la revista *Pissarra*. Va fer unes pinzellades sobre les activitats que es duïen a terme a l'Escola, des de les activitats de formació, la preparació d'oposicions, la preparació de voluntariat per a la cooperació, la sensibilització i l'elaboració de material didàctic, que ha estat presentat a fòrums internacionals, i en va citar un, *La globalització neoliberal, fàbrica de misèria*, que s'està practicant a quatre universitats llatinoamericanes. Va fer un agraïment a les persones que havien estat fonamentals per a la consecució de l'Escola i va acabar la seva intervenció.

Tomàs Martínez va començar llegint uns quants comunicats de

Llatinoamèrica, de l'IPP (Institut de Pedagogia Popular), de l'STEG (Sindicat de Treballadors i Treballadores de l'Educació de Guatemala), de CETERA (Confederació de Treballadors de l'Educació de la República Argentina), etc.

Després va contar que a mitjan 1990, parlant amb en Pere varen decidir posar en marxa l'escola; el conseller d'Educació era el Sr. Pío Tur. Va reaccionar amb escepticisme, ja que no pertanyien a la Comissió de Formació Ocupacional. S'ha d'explicar que al principi varen tenir moltes dificultats; com a anècdota va explicar que una vegada varen presentar 80 projectes i no els en varen aprovar cap. La seva idea era posar en marxa un institut superior de formació en mitjans didàctics. El projecte s'havia d'adaptar a la normativa europea, i així va ser com va sorgir l'EFMD. Els darrers dies de 1990, la Conselleria d'Hisenda aprovava aquest projecte. El 1991 varen començar les activitats de l'escola amb un seminari sobre una professió de futur i després presentaren un llibre sobre els consells escolars municipals. Ell hi va treballar 21 anys, primer al Rafal i després al domicili actual. Es va participar en molts projectes europeus, sempre amb el suport de l'STEI. Ara també s'haurà de reflexionar com s'ha de continuar en el futur i segurament s'encertarà. I així va acabar la seva intervenció.

En Pere va aclarir que finalment es varen integrar a la Comissió

“El professorat ha de ser conscient de les seves limitacions i ha d'impulsar models d'educació més crítics i reflexius.”

de Formació Ocupacional i després el regidor Groske els en va treure, es a dir, els va expulsar.

El darrer acte del dia era la celebració de la taula rodona sobre la formació permanent. Pere Polo, que la moderava, va dir que s'havia de tenir present que la Llei General d'Educació de 1970 no s'havia preocupat de la formació del professorat i que l'STEI sempre ha impulsat la renovació pedagògica, i, fins i tot, durant un curs va organitzar l'Escola d'Estiu. També s'ha de tenir en compte que des de 1939 fins al 1969 no es va construir cap institut d'ensenyament mitjà. Que no va ser fins a la Llei Villar Palasí que es varen començar a construir instituts. També varen començar els crèdits per als sexennis, que avui en dia ens duïen encara a molts interrogants:

- La formació contínua permanent, ha de ser una formació dins o fora de la feina?
- Aquesta formació ha de ser obligatòria o voluntària?
- Ha de ser presencial o a distància?
- Quin ha de ser el futur de l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics? Els sindicats han de continuar dedicant-se a la formació? És necessària una formació en valors, principis...?

El Sr. Jaume Carbonell va començar afirmant que era un miracle que una revista duràs 35 anys, es referia a *Pissarra*, i va continuar dient que l'havia desconcertat el títol del llibre de Pere Polo, ja que creu que aquest no és una

persona assenyada, que ell hauria posat com a títol *La llavor de la rauxa*. Fetes aquestes observacions, va començar a parlar de la formació permanent. Va dir que s'han d'impartir coneixements i que s'ha de formar per a poder perfeccionar l'educació, que és necessari educar en el diàleg. El professorat ha d'aprendre que és necessària la seva contribució per a evitar tot tipus de discriminacions, que ha de ser conscient de les seves limitacions i que ha d'impulsar models d'educació més crítics i reflexius.

Va reivindicar el cos únic d'ensenyants i va assenyalar que s'havia de continuar lluitant per una escola pública i de qualitat. Que el compromís social s'havia anat diluint des de final dels anys 80 del segle passat. Que els centres de professors havien estat els causants de fer desaparèixer molts de projectes i il·lusions i que havien anat desapareixent els moviments de renovació pedagògica, encara que en quedin alguns. Ara està de moda fer cursos per fer crèdits i cobrar sexennis. S'han invertit molts doblers en educació permanent i no s'ha notat a les escoles. No se sap ben bé què ha passat. Va acabar la seva intervenció fent unes quantes propostes:

- La modalitat de formació més eficient és la que es fa en el propi centre, especialment si neix d'una necessitat, d'un desig i que hi participi la major part del claustre.
- Cal articular una formació

“Va assegurar que l'STEI-i ha combinat l'acció reivindicativa amb la formació didàctica, científica i pedagògica.”

permanent que fomenti el canvi a l'aula, al centre i a la comunitat.

- Hi ha col·lectius i xarxes molt disperses. La innovació és com un desert i es van formant petits nuclis sense comunicació entre ells.
- Cal anar recuperant espais col·lectius de trobada, observacions compartides, viatges, fòrums, etc., per a articular-los.

Va indicar que li preocupaven les eleccions, ja que és probable que la dreta conservadora les guanyi per la feblesa de l'esquerra. Va explicar que era necessari fer una anàlisi crítica, trobar formes més participatives, somiar amb un projecte de futur solidari i fer una societat més justa que la que tenim avui. I així va acabar la seva participació.

La Sra. Isabel Carrillo va prometre que seria breu i va indicar que la seva relació amb l'EFMD s'havia iniciat l'any 1997, a l'entorn de la cooperació amb Amèrica Central, que a partir de llavors s'havien teixit relacions professionals i d'amistat. Llegia el que segons va dir li havia dictat el cor. Que sol venir a Palma un cop o dos en l'any per participar en seminaris i jornades de formació, i que aquesta situació ja la té incorpo-

rada a la seva vida. Així, a poc a poc, s'ha anat fent un imaginari de l'**escola**. I va explicar els trets de l'EFMD, amb les lletres de la paraula **ESCOLA**; ho va fer a manera d'acròstic. Com si davant les frases escrites a continuació hi posàssiu: **L'Escola és...**

- **E**ducació, que neix a partir de la relació i dels encontres.
- **S**aber, ja que és un lloc on s'aprenen coneixements.
- **C**ompromís, amb la realitat més pròxima i amb la més llunyan.
- **O**pció de formació permanent.
- **L**laurar per a construir altres móns possibles.
- **A**companyar, ja que és un espai per a preparar viatges formatius, donar la mà amb responsabilitat i formar en valors polítics i ètics.

El Sr. Biel Caldentey va agafar el torn de paraula per dir que les intervencions dels dos ponents anteriors havia estat brillant i que ell parlaria des del punt de vista sindical. Va assegurar que l'STEI-i ha combinat l'acció reivindicativa amb la formació didàctica, científica i pedagògica. Que és necessari que hi hagi compromís ètic i social. L'STEI-i sempre ha aglutinat un missatge de

renovació pedagògica, ja que considera que és un sindicat sociopolític. Sempre ha defensat l'escola pública i de qualitat, ja que per tenir un bon sistema educatiu s'ha de tenir una bona escola pública. El sindicat ha intentat generar un discurs renovador per a l'escola.

Avui es parla de substituir els equips directius actuals per uns que tinguin més poder. Això és trencar amb la possibilitat d'avançar en la formació als centres. Cada cop es va retallant més la democràcia a les escoles. I si s'ha d'educar alumnes per a la democràcia, l'escola ha de ser democràtica. S'ha de tenir en compte que l'aprenentatge a l'escola és un intercanvi; els i les mestres aprenen dels i de les alumnes, i també es fa aprenentatge a la inversa. Que l'escola nova hagi de desaparèixer, com així sembla que ho vol la dreta conservadora, és molt greu. La qüestió dels crèdits ha estat letal per a la formació; se cerquen els curssets que s'han de fer per les hores que manquen per complir les 100

contingut.

L'STEI-i sempre ha intentat introduir la reflexió ideològica, ja que l'escola sempre ha de proporcionar les eines perquè els infants puguin escollir. Ha entès l'escola com una palanca per al canvi social. És a l'escola on s'han d'oferir les eines perquè l'alumnat pugui autodefensar-se dels programes de la TV que deseduquen i perquè estigui preparat per reflexionar de manera crítica. I aquí varen acabar les intervencions dels ponents i va començar el debat.

Va intervenir Jaume Carbonell per dir que els països que tenien millors notes a les proves realitzades com l'Informe Pisa, per exemple, Corea i Shangai, era a

“...una proposta és que el 25 o 30% del professorat de formació siguin mestres alliberats de les escoles o jubilats. Part dels preparadors de mestres han de ser mestres.”

dura. Competitivitat que hauria d'eludir l'escola, ja que és o hauria de ser un espai on es dedica un temps a trobar-se l'alumnat i fer intercanvis.

El director general Sr. Miquel Perelló va demanar perquè no parlaven una mica més de la formació inicial. Isabel Carrillo va dir que segons l'experiència que tenen, el model de consumir crèdits destrueix els espais de trobada. Els seminaris que tenien abans, amb la nova estructuració ara no són possibles. Manca una atenció més personalitzada, espais de treball dirigit i espais de tutoria, en canvi, es controla més l'alumnat i és un pur consum d'activitats. Diu que ens hi hauríem de resistir i anar contrari, es poden fer seminaris de pràctiques; s'han de reinventar i aprofitar les petites esclatxes i no posar-se pals a les rodes... L'alumnat ha adquirit la cultura del consum ràpid de crèdits, però es poden fer canvis.

Jaume Carbonell va manifestar que una proposta és que el 25 o 30% del professorat de formació fossin mestres alliberats de les escoles o jubilats. Part dels preparadors de mestres han de ser mestres. I així varen acabar els actes de celebració dels 20 anys de l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics. □

reglamentàries i no pel seu causa d'una competitivitat pura i

Compartint experiències. Voluntariat estiu 2011

Juan Rodríguez Recio,
coordinador projectes STEI-i / ONGD Ensenyants Solidaris

Si tenim en compte la crisi que pateix la nostra societat i la gradual pèrdua de drets socials que estam patint després d'haver-los assolit amb l'esforç col·lectiu de molts anys de lluita; si comprovam que l'imperi dels mercats financers marca les reformes constitucionals; si tenim en compte tot això i moltes més coses que ens allunyen del concepte de solidaritat i participació ciutadana, reconec que se'm fa difícil plantejar temes de cooperació i voluntariat.

En aquest context tan desolador, trobar-se amb companyes i companys amb els quals poder compartir la idea que la cooperació és una mica més que una paraula maltractada per un sistema econòmic i social excloent, ajuda a seguir reivindicant de manera activa que un altre món no solament és possible sinó que, a més, és necessari i imprescindible. Encara som molts els que ens neguem al fet que l'individualisme es converteixi en religió o que tot giri sota la concepció del significat d'aquesta frase: "com tens allò meu?"

En aquest llarg període, quinze anys ja, de projectes de voluntaris, des de l'STEI-i i l'ONGD Ensenyants Solidaris, hem anat creant un marc de cooperació que situa el punt de referència en l'acompanyament a processos de formació permanent de docents a

Llatinoamèrica i en el suport a organitzacions socials en projectes de cooperació al desenvolupament.

La trajectòria del nostre recorregut ha anat passant per països com El Salvador, Hondures, Brasil, Argentina i el Marroc, però a Guatemala i Perú, ha estat i és, on més presència hem mantingut en els últims anys.

Hem comptat amb 40 voluntaris de Menorca, Eivissa, Mallorca i País Valencià, 23 dels quals han participat a Guatemala, 13 a Perú i 4 al Marroc; s'ha de destacar que una vegada més, s'han incorporat a les activitats companyes i companys valencians.

"formar i sensibilitzar docents i professionals de diferents sectors de les Illes sobre la realitat actual."

La metodologia de treball, que desenvolupam en els projectes de voluntaris, comprèn tres fases totalment complementàries: la **primera** consisteix en la realització d'un curs d'educació per al desenvolupament a Mallorca, Menorca i Eivissa; aquesta formació va acompanyada posteriorment amb un seminari permanent, en el qual intentam

apropar el voluntariat al context social i polític dels països i zones en els quals s'ha de treballar. La **segona** fase és la realització, amb la presència als països de destinació, dels projectes amb una durada mínima de 5 setmanes i la **tercera** correspon al treball de sensibilització sobre les realitats dels països empobrits. Aquestes dinàmiques es desenvoluparan durant el curs 2011/12, en escoles, instituts, biblioteques dels municipis de les Illes...

Els tallers impartits a Guatemala i Perú han estat molt diversos: *"el treball per racons"*, *"creant geometria"*, *"el treball cooperatiu a l'escola"*, *"filosofia a l'escola des d'una perspectiva constructivista"*, *"educació per a la salut"*, *"prevenció i solució de conflictes a l'escola"*... i així fins a més de 30 propostes. D'igual manera s'ha donat suport als projectes que realitzam actualment a Guatemala: *"alfabetització per a horts familiars"* i com en estius anteriors hem participat en diferents seminaris educatius a Perú. També s'ha proporcionat acompanyament a un intercanvi escolar entre l'IES de Santanyí i l'Institut Fifi a l'àrea rural de la província de Chefchaouen al Marroc.

Al mateix temps, als països en els quals treballam, hem compartit i acompanyat organitzacions socials en les seves lluites, denúncies i reivindicacions per un canvi dels models socials injusts en els àmbits local i mundial.

A causa de la immediatesa en la redacció d'aquest article encara no hem efectuat l'avaluació que, any rere any, a final del mes de setembre, realitzam al costat de les voluntàries i voluntaris que han assistit a tot el programa, per la qual cosa al dia d'avui no disposam d'un nombre concret de participants, però estam convençuts que seguim afermant el model pel qual apostam: formar i sensibilitzar docents i professionals de diferents sectors de les Illes sobre la realitat actual.

Les accions realitzades han pogut dur-se a terme gràcies al compromís i l'esforç dels voluntaris que hi han participat. Pensam que les vivències de cadascun d'ells són un conjunt d'elements formats per múltiples anècdotes personals, llargs desplaçaments, canvis d'alimentació, paisatges nous, trobada i adaptació a gents i realitats diferents i intercanvi d'opinions. Les condicions en les quals s'ha treballat i algun problema logístic o d'organització han conformat tota aquesta "motxilla" que és i serà, a partir d'ara, una empremta que estarà present en el seu quefer personal i laboral.

S'ha d'esmentar que, igual que cada any, sorgeixen dificultats o situacions que ens fan conèixer el context d'una manera molt propera, i així, durant la nostra estada a Guatemala, hem vist com el magisteri ha mantingut aturs i talls de carreteres, reclamant un augment del pressupost per al Ministeri d'Educació; i a Perú, hem compartit les espe-

rances de la societat i del magisteri peruà davant un canvi de govern que lidera Ollanta Humala.

"Hem après tant o més que el que els hem intentat aportar per a la millora dels models educatius i socials que els i ens afecten."

Els agraïments a realitzar són molts perquè tant des de l'ACIB, com d'organismes i organitzacions nacionals de Guatemala i Perú, hem rebut acompanyament tècnic i logístic perquè enguany pensam que haurem pogut arribar a més de 12.000 persones. Així mateix, volem destacar que sense el suport dels socis locals, amb els quals treballam, IPP i IFEJANT a Perú, STEG, Conavigua, COINDI, ADEHGUA i AEN a Guatemala, així com ATED al Marroc, hauria estat impossible desenvolupar els projectes. Una part fonamental en tota aquesta enriquidora experiència han estat i són les famílies que ens permeten conèixer a les seves llars, a companyes i companys que ens han acollit i que han compartit la seva solidaritat amb tots nosaltres; a ells i a elles els fem arribar un merescut reconeixement i la nostra gratitud. Hem après tant o més que el que els hem intentat aportar per a la millora dels models educatius i socials que els i ens afecten. □

Des d'Itacolomi/03 "O alimento orgânico en lo cotidiano"

Albert Sansano

El passat 2 de juny vaig tindre l'oportunitat de veure una faceta més de l'MST (Moviment Sense Terra). Els mitjans de comunicació ens havien habituat a les notícies sobre ocupacions de terra, als conflictes amb els latifundistes. Però, i després? Gràcies a la 28a Coordinadora Regional d'Educação (28a CRE), de Gravataí, vaig acudir al costat d'altres seixanta professores i professors a una jornada organitzada en l'Assentament de l'MST Filhos de Sepé, en Viamão (àrea metropolitana de Porte Alegre).

El motiu era conèixer la producció agroecològica i discutir estratègies locals per a una educació ambiental dins i fora de classe. Per a mi, a més de conèixer eixa experiència educadora, va ser també l'oportunitat d'acostar-me a la vida d'un assentament consolidat de l'MST. Fundat el 1998, l'assentament Filhos de Sepé, té una superfície de 9.500 hectàrees, i en ell hi viuen 365 famílies xicotetes agricultores. Des de la seua creació, i després d'un període de lluites que es van iniciar amb l'ocupació d'unes terres pertanyents a un grup de comunicació local, els seus habitants, organitzats entorn de quatre nuclis de residències, s'han plantejat, entre altres, l'objectiu de la producció 100% orgànica, enfrontant-se al model de l'agricultura basada en la quantitat i el lucre.

"...si la principal font d'ingressos a Filhos de Sepé segueix sent l'arròs, els menjadors escolars estan facilitant la diversitat productiva amb la venda d'ous, formatge, fruita, carn i llet."

Per a això, va ser fonamental la sostenibilitat financera afavorida pels governs populars que va encapçalar el PT a Rio Grande do Sul, especialment a partir de la Campanya Nacional d'Abastiment. Huli Zang, director de la cooperativa local, ens

contava que recentment, la nova llei federal que dóna prioritat a l'adquisició de productes de l'agricultura familiar per als menjadors escolars, els ha obert un nou mercat.

La diferència la coneixem molt bé a Europa. Abans d'eixa llei, els que compraven el seu arròs eren persones conscienciades amb alt nivell adquisitiu, i ara, a més d'abaixar els preus per major difusió dels productes, el menjar sa arriba a qui més el necessita: la comunitat escolar de la xarxa pública.

Un aspecte més d'este procés és que si la principal font d'ingressos a Filhos de Sepé segueix sent l'arròs, els menjadors escolars estan facilitant la diversitat productiva amb la venda d'ous, formatge, fruita, carn i llet. El seu últim èxit ha estat la creació d'un forn dirigit per més de 10 dones de l'assentament.

Però deixeu-me que vos parles també del procés formatiu. Les activitats que es van desenrotllar eixe dia, segons Olga Fira, coordinadora del Fòrum Permanent per a l'Educació Ambiental, tenien com a objectiu que el professorat experimentara la realitat del camp, tastant els aliments lliures de pesticides i reflexionant sobre la importància d'una alimentació sana. El Fòrum és un grup creat a l'abril d'enguany amb l'objectiu de fomentar l'ensenyança de pràcti-

ques sostenibles a les escoles i a les comunitats del Gran Porto Alegre.

El primer que vàrem fer va ser una visita a l'horta. Vaig recordar les activitats dels MRP, un grup de música ens va acompanyar a l'arribada i ràpidament van anar a l'horta i quan vàrem arribar allí, cançons de lluita ens van acompanyar la visita. Llavors, i mentre la boira s'alçava, un sol radiant es va unir a la calor humana que suavitzava la freda matinada gautxa d'esta època de l'any.

Després d'esta activitat, durant la qual vàrem conèixer de primera mà les dificultats que han tingut i han de superar per a arribar a ser els majors productors d'arròs orgànic de Brasil, en unes terres abans improductives, vàrem tornar a l'escola de formació. A la cooperativa es van impartir una sèrie de xerrades sobre l'organització de les treballadores i treballadors rurals, la qualitat del menjar escolar, la legislació sobre els transgènics i l'ús de plaguicides.

"...l'educació familiar basada en la cosmovisió guaraní, és suficient i, per tant, no necessitaven dels coneixements que aportava l'educació formal."

Un representant del Ministeri de Desenvolupament Agrari ens va advertir sobre la necessitat de buscar informació sobre els aliments disponibles en els estants del supermercat afirmant que cal prioritzar el principi de precaució perquè, si encara no és possible estimar amb precisió els efectes dels aliments modificats genèticament, no podem assumir la falta d'informació com a sinònim que no hi ha perill.

Més tard, un professor guaraní que treballa a Teko Jataí, una de les escoles indígenes de la regió, ens va acostar al benefici de la relació permanent amb la naturalesa, de com és possible viure amb una

altra visió del món i, per tant, sense una alimentació i medicació artificial. Va ser a partir d'este moment màgic, entre els interrogants que ens desconcertaven als no indígenes assistents, quan vaig conèixer com les escoles dels pobles guaranis de Rio Grande do Sul són un esdeveniment recent.

Després d'un procés de consultes, molts Teko (aldees) van rebutjar la creació d'escoles en el seu medi, perquè van considerar que l'educació familiar basada en la cosmovisió guaraní, és suficient i, per tant, no necessitaven dels coneixements que aportava l'educació formal. En altres es va manifestar l'interés per alguns dels coneixements que es poden adquirir a l'escola –escriptura, portuguès, sistema monetari, entre altres –iniciant-se els processos i pràctiques d'escolarització que actualment existeixen.

La jornada va finalitzar amb la constitució dels grups de treball que van donar continuïtat al Fòrum, no sense abans plantejar-se la importància del paper de les i dels educadors en la formació d'una societat que assumisca la seua responsabilitat cap al medi ambient.

D'allí vàrem eixir amb una perspectiva que va des del foment d'una alimentació sana per a les xiquetes i xiquets i adolescents, fins als temes més amplis com la classificació dels residus, l'estímul de l'economia de la solidaritat, el consum responsable i el debat sobre el decreixement. □

Parlament de Magdalena González en el moment de rebre la distinció que atorga la Fundació Lluís Carulla a les persones que tenen un fort compromís amb la cultura catalana

Autoritats, amics, amats, gent que estimau la música i la terra,

“Som el que feim no el que deim”, i en aquest marc que ens acull, el saló de Cent, bressol del que va ser organisme rector de la ciutat amb els seus orígens en la societat civil, en els veïnats, aquesta afirmació pren un significat més especial.

Avui, passats més de set segles que el rei en Jaume (20 anys després d’haver conquerit Mallorca)

“Una llengua atacada en el seu dia a dia i que es veu obligada a lluitar per defensar l’espai que és justament seu. Una llengua que dolorosament s’ha de veure convertida en arma electoral.”

establís l’estructura de govern basada en la participació, nosaltres, gent que, des de l’anonimat del nostre lloc en la societat civil, intentam participar per contribuir des de la més profunda convicció a mantenir el nostre poble com una *Mata de Jonc*, som aquí rebent la distinció de la Fundació Lluís Carulla, institució destacada pel seu fort compromís amb la cultura i a la qual els meus companys premiats i jo, volem manifestar el nostre més profund agraïment. No em puc estar d’afegir, el veritable honor, de valor incalculable, que significa, per a una iniciativa cultural nascuda a Mallorca en el segle XXI, obtenir aquest reconeixement en un indret com aquest...

Som aquí, com deia, i no som cent, però podríem ser un “petit consell” que des dels nostres diferents llocs en la societat, treballam i vetllam, dia a dia, amb el nostre compromís per la **pervivència, respecte i divulgació** de la nostra cultura i pel **reconeixement** obert, sense complexos, en una Europa del segle XXI, plural i multicultural, de l’existència de la nostra nació catalana malauradament fragmentada en diferents estats..., però una sola en el meu cor.

Perquè som el que feim, enfront dels que tant diuen i no fan, existim.

Perquè som el que feim, enfront dels que tant diuen i fan perquè no siguem, existim.

Perquè som el que feim, som, entre altres coses, “.cat”, primer i únic domini concedit a una cultura i una llengua. Una llengua atacada en el seu dia a dia i que es veu obligada a lluitar per defensar l’espai que és justament seu. Una llengua que dolorosament s’ha de veure convertida en arma electoral. Una llengua per la qual tant han lluitat i lluiten persones com Joan Melià, mallorquí de Porreres, qui des de sempre i també en la seva etapa de responsabilitat política, ha contribuït a la seva normalització en tots els camps, fent-la arribar i estimar als nouvinguts

Perquè som el que feim, el compromís constant i la inquietud permanent d’Enric Frigola, fan el seu nom inseparable de tota la història de la ràdio en català després de la dictadura. I en Lluís Subirana, com a expressió d’una cultura nacional i popular, oberta a tothom, transmesa de generació en generació, a través d’una dansa que només és si és col·lectiva: la sardana.

M’omple de felicitat coincidir en aquest esdeveniment d’avui amb vells i admirats amics d’altres territoris, companys dels somnis que nodreixen la lluita silenciosa però, per això, la més ferma i consistent. Carles Subiela, amic pel qual sent profunda admiració, pel seu compromís en un terreny tan hostil. Exemple de com es pot combinar la sensibilitat i l’ètica amb el món empresarial, alhora que demostració palpable del gran poder com a ambaixadora que pot tenir la música i el món que l’envolta.

Però el que lamento més, per a les futures generacions, és que no puguin experimentar la màgica fascinació que d’hom s’apoderava en entrar a la sastreria-botiga de rentar en sec “La catalana” d’en Pasqual Mel-lai, a l’Alguer i descobrir, més enllà de la roba, la més allixonadora de les troballes, l’espai de la dignitat i l’orgull de pertinença a una cultura.

La nostra feina és molta i massa sovint ingrata i rodejada d’una gran solitud i, a vegades, d’incomprensió..., però no oblideu que és decisiva. Perquè és la gent del poble que va per davant, obrint el camí. En la nostra mà està construir el que vulguem ser. I ho construïm, dia rere dia, a través, dels milers de gestos anònims, discrets, però conscients, que mai potser no tendran reconeixement, però que fan possible la nostra existència com a poble.

“...a la memòria de tots aquells que al llarg dels segles han mantengut viva la nostra cultura i la nostra identitat nacional, nosaltres som una baula més de la cadena al servei “d’una pàtria tan petita que la somio completa”, la nostra...”

Voldria aprofitar una ocasió tan assenyalada per convertir el nostre esforç comú en el símbol d’una crida cap a un reforçament i construcció sòlids de l’espai català comú que compartim, d’aquest fet històric indiscutible que compartim, perquè cada dia que passa afegim temps al temps perdut.

Per tot això, en nom de tots els meus companys guardonats avui, vagi aquest premi a la memòria de tots aquells que al llarg dels segles han mantengut viva la nostra cultura i la nostra identitat nacional, nosaltres som una baula més de la cadena al servei “d’una pàtria tan petita que la somio completa”, la nostra...

Moltes gràcies.

Barcelona, 18 de novembre de 2010 □

El I Congrés Internacional sobre Gènere, Desenvolupament i Textualitat

Neus Santaner,
membre del Consell Plenari de l'STEI-i

Els dies 15, 16 i 17 de juny es va celebrar el I Congrés Internacional sobre Gènere, Desenvolupament i Textualitat, organitzat per la càtedra UNESCO: "dones, desenvolupament i cultures", el Grup de Recerca "Estudis de gènere: traducció, literatura, història i comunicació" i el CEID (Centre d'Estudis Interdisciplinaris de la Dona). L'objectiu bàsic del Congrés era donar a conèixer les aportacions dels textos fonamentals que han revolucionat el coneixement interdisciplinari sobre les dones i han afavorit el seu desenvolupament. El nivell assolit fou molt alt, tenint en compte les persones que presentaven ponències i comunicacions.

El desenvolupament del Congrés es va centrar en tres grans blocs:

- 1.-Textos de literatura, de pedagogia i d'assaig.
- 2.-La traducció dels textos literaris i d'assaig.
- 3.-Textos jurídics, institucionals i declaracions internacionals.

El Congrés es va organitzar tenint en compte els eixos temàtics i s'estructurà en conferències plenàries, ponències convidades i comunicacions.

Inicià la seva singladura amb una jornada dedicada a la literatura, amb la conferència impartida per la Dra. Geraldine Nichols de la Universitat de Florida que es titulava "**De Carmen a Carme, Nada a La meitat de l'ànima: el**

"...intentaren que els seus textos fossin subversius i aquesta subversió exercí una influència revolucionària en altres dones..."

desarrollo femenino en textos fundamentales". La Dra. Nichols va fer la seva exposició sobre un grup de textos escrits per dones catalanes des dels anys 40 fins a l'actualitat. Aquestes obres, considerades en sèrie i il·luminades per diverses aproximacions crítiques, perfilen una crònica del desenvolupament de la dona a Catalunya i, per extensió i amb certa antelació, a la resta d'Espanya. Des de l'obra pionera d'aquesta "chica rara", Carmen Laforet, la seva novel·la "*Nada*", de 1944 fins a la desafiadora obra de Carme Riera, *La meitat de l'ànima*, i des de Gilbert i Gubar i la seva

boja del traster, fins a Braidotti i llurs cossos nòmades, va explicar la història d'una evolució tan vertiginosa com inacabada.

La jornada acabà amb la conferència de Carme Riera *"Amb les ales tallades: humilitat femenina i subversió textual"*. La ponència va estar centrada en el tòpic de la humilitat que les dones escriptores hagueren d'emprar fins fa ben poc, perquè les deixassin publicar. Al mateix temps, però, intentaren que els seus textos fossin subversius i aquesta subversió exercí una influència revolucionària en altres dones que, com les escriptores, acceptaren el tòpic de la humilitat només com a embolcall.

“Així i tot, el pensament humà encara segueix essent androcèntric, encara hi ha molt a fer.”

La segona jornada dedicada a la traducció de textos literaris i d'assaig la iniciaren la Dra. Pilar Godayol de la Universitat de Vic i la Dra. M. del Carmen África Vidal Claramonte. La primera feu l'exposició *"La ciutat de les dames i Terra d'elles: dues utopies feministes en català"*. Explicà com arribaren a Catalunya dos clàssics del gènere de les utopies feministes, d'una banda: *"Le livre de la cité des dames"* (1405) de Christine de Pizan i *"Herland"* (1915), de Charlotte Perkins Gilman i ho feren tard, després d'haver superat els discursos androcèntrics que les havien prohibit. La primera obra apareixeria el 1990 en una edició i traducció de Mercè Otero per a la col·lecció "Espai de dones" d'Edicions de l'Eixample titulada *"La ciutat de les dames"*. La segona, primer traduïda al castellà el 1982 i, posteriorment, el 2002, Jordi Vidal Tubau la traduí al català en una edició a cura d'Eulàlia Lledó.

La Dra. Luise von Flotow impartí la interessantíssima ponència titulada: *"Re-translating fundamental texts for people referred to as women"* en què plantejà els

greus problemes ocasionats en les traduccions dutes a terme per part de traductors sexistes de textos feministes, de censures d'edicions a països poc tolerants, adduint qüestions d'ètica i de moralitat.

La darrera jornada començà amb una taula titulada: *Textualitats Polítiques*. Hi parlà en primer lloc el Dr. Miguel Ángel Sánchez de la Universitat Autònoma de Barcelona sobre: *"Los nuevos retos de las políticas de igualdad: la responsabilidad social"*. Centrà l'exposició dient que malgrat la multiplicitat de lleis nacionals i internacionals que reconeixen la igualtat d'oportunitats i l'abolició de la discriminació, per raó de sexe com a part del seu contingut, no obstant no resulten suficients per a canviar un estat de coses que perviu injust.

En segon lloc parlà Neus Santaner, exsecretària general de l'STEL-i, sobre: *"Els avanços igualitaris des de l'àmbit normatiu de l'ensenyament i l'acció del professorat i dels sindicats. Les polítiques d'igualtat a la Unió Europea"*.

Tancà el torn d'intervencions la Dra. Marina Subirats de la Universitat de Barcelona qui va exposà: *"Feminisme i sociologia: una relació fecunda i conflictiva"*. Com totes les disciplines acadèmiques, la sociologia ha estat construïda des d'una mirada androcèntrica. No obstant, l'aportació de Simone de Beauvoir ha fet donar un tomb al pensament feminista. Així i tot, el pensament humà encara segueix essent androcèntric, encara hi ha molt a fer.

El Congrés acabà amb la ponència del Dr. Pablo Gentili de la Universitat de Rio de Janeiro: *"Género, educación y políticas educativas: Textualidades de la desigualdad"*. Abordà la persistència de les desigualtats de gènere a l'Amèrica Llatina, en un context postneoliberal. L'emergència de nous governs, amb diferències i especificitats nacionals, però sorgits de lluites populars i de processos de mobilització social que foren fonamentals per a minar la legitimitat del projecte neoliberal, obre esperances i actualitza una agenda de reptes democratitzadors i d'igualtat entre dones i homes en tot el continent. □

El PP elimina gran part del personal alliberat de l'**STEI-i**, perquè vol destruir el sindicat que més defensa el professorat, la llengua catalana i la qualitat educativa

Joan Lladonet i Escales,
coordinador de Pissarra

Aquests darrers dies hem sabut quina seria l'estocada que faria el Govern de les Illes Balears contra l'**STEI-i**, que intenta retrocedir quant a normalització del català a l'època de la repressió franquista. S'ha fet valer de tots els recursos que ofereix el poder per a perseguir, reprimir i destruir gran part del que s'havia fet per a la normalització lingüística de la llengua catalana durant l'etapa democràtica: desaparició de les direccions generals de política lingüística, documentació bilingüe o en castellà (quan la llei assenyala que s'ha de donar en català, o en castellà si així es demana), exclusió dels dinamitzadors lingüístics de barri, suspensió del reciclatge de català, proposta de fer llibres de text per modalitats, lliure elecció de llengua a les escoles, supressió de les ajudes a la premsa no diària en català, eliminació del "requisit" de la llengua catalana per a accedir a la funció pública i conversió d'aquesta obligació en "mèrit", demanda i suport als tribunals de justícia per a eliminar el model d'immersió lingüística del Principat, i ara intent de destruir el sindicat que més ha defensat sempre la implantació del català a l'escola i a tots els àmbits, etc. Tots aquests fets i decisions impedeixen encara més el respecte dels drets lingüístics que tenim les persones que vivim en els PPCC. És per això que el coordinador de Pissarra ha proporcionat uns quants articles que ha publicat a diferents mitjans de comunicació, per aclarir una sèrie de qüestions sobre les decisions del Govern, encaminades a la minorització i substitució de la llengua catalana:

L'elecció de llengua beneficia la normalització del català

Els que defensen la llibertat, llibertat, llibertat... no ho saben, però l'elecció de llengua pot beneficiar l'ensenyament de i en llengua catalana... ells que la volien anorrear. He escrit "pot", perquè si els que ho haurien de saber, els i les mestres, els professors i les professores, els directors i les directores, tampoc no ho saben o no tenen voluntat normalitzadora, és clar que la perjudica. Aquesta vegada el fet de no entendre-hi en aquesta matèria, els ha jugat una mala passada, als lingüicides. Per tant, dedicaré aquest article a explicar per què l'elecció de llengua beneficia l'ensenyament en llengua catalana.

Amb l'elecció de llengua, pretenen que totes les famílies que desitgin que el seus fills o filles no aprenguin a llegir en llengua catalana, sinó que ho facin en llengua espanyola, que ho puguin dur a

terme. Això significa que si realment fos vera que volen "elecció" i "llibertat", cada classe d'educació infantil on s'ensenyava a llegir, hauria de comptar amb dues línies, una en català i una en espanyol, i això costaria el doble a un govern en precari, però en realitat no es fa així. Ja han obtingut els vots i, a més confien en què els "400" milions de parlants de l'espanyol els ajudin a convèncer la gent sobre la llengua més important. Pretenen que la majoria d'alumnes de cada classe sigui inscrita en espanyol i després diran que apliquen la democràcia i els que hagin escollit en català, hauran de sacrificar la seva llibertat a la majoria. Així aconseguixen que no sols aprenguin en espanyol els que no volien que els seus infants aprenguessin en català, sinó que també obliguen els que volien l'aprenentatge en aquesta llengua.

Aquest és el plantejament que tenen els enemics de la llengua, enemics declarats i enemics disfressats,

ja que n'hi ha de tot pelatge. Però el que obliden i que sí saben els polítics que volen que es produeixi l'efecte sense que es noti la cura que hi posen, és que totes les lleis i decrets que s'han fet sobre ensenyament de les dues llengües oficials (la pròpia i la de l'estat) diuen que en acabar l'escolaritat obligatòria, l'alumnat ha de dominar perfectament les dues llengües d'una manera similar. Això els polítics del PP ho saben i ho repeteixen constantment, com si volguessin fer saber que no volen cap mal a la llengua catalana i parlen de bilingüisme, com si existís la simetria en el coneixement de llengües. Molt bé, doncs aquest és el secret, aquesta és la solució.

Això ja va passar fa vint-i-cinc anys quan va començar a haver-hi escoles que feien tot l'ensenyament en català. Com que molta gent es creia que així no s'aprendria l'espanyol, es varen preparar per fer l'aprenentatge de la lectoescriptura en català, i que al cap de dos o tres cursos, devers tercer d'educació general bàsica, començassin a augmentar les hores d'ensenyament en espanyol, i avaluar cada curs per saber com anaven d'aprenentatge en les dues llengües per anar regulant les hores de dedicació a l'una i a l'altra, per tal d'arribar a un coneixement equilibrat en obtenir el graduat escolar. El que va passar va ser que, fins i tot els que feien tot l'ensenyament en català i durant tota l'EGB, en acabar-la, sabien tant o més espanyol que català i, per tant, no va ser necessari fer canvis en l'ensenyament de l'espanyol. Si es va haver de fer el decret de mínims va ser perquè hi havia centres d'ensenyament concertat on no s'aprenia el català, quasi no s'arribava a assolir la comprensió oral, i per això es va haver d'obligar a fer més àrees en català.

Si el Govern continua amb la dèria de l'elecció de llengua a l'educació infantil, el primer ensenyament diu la Llei, l'escola haurà de reaccionar posant totes les àrees en català quan s'arribi a primer, segon o tercer de primària per equilibrar els aprenentatges, per aconseguir que els fills dels desertors voluntaris aprenguin la llengua catalana i la coneguin perfectament en acabar l'ensenyament obligatori. Així que al final hauran beneficiat la normalització del català.

Si volen foragitar el català de l'escola ho hauran de fer a cara descoberta i declarant-lo llengua no oficial i sense obligatorietat a l'escola com en temps d'en Franco, i ja se sap que aquesta gent vol aparentar que s'allunya del comportament fatxa i nazi.

Diari de Balears, 28 de juny de 2011

Legalment és impossible eliminar el "requisit" del català a la funció pública

Com poden voler riure's de la Llei existent i dels ciutadans d'aquesta terra? De quina manera canelitzen el seu odi visceral a la llengua pròpia de les Illes? Diran que no l'odien, però se sap que hi ha consellers del Govern que ho han manifestat públicament i es nota la seva influència sobre els altres, que són incapaços de defensar la realitat. Aprofiten les mentides enverinades del temps de la dictadura per continuar embullant els seus votants. No els interessa sortir de la ignorància i intenten desfer tota la pau i convivència que s'ha construït en els darrers trenta anys i escaig. No són capaços de disminuir la crisi ni una sola mil·lèsima i es dediquen a perdre el temps atacant la llengua pròpia i oficial. Amb el seu comportament es converteixen en culpables de genocidi lingüístic.

A qui volen enganar? En el seu avantprojecte de Llei, usen els mateixos articles, per tant no els desconeixen, que varen obligar els parlamentaris del seu partit (PP) a legislar que els funcionaris, les persones

que fan feina per a l'Administració pública, han de conèixer les dues llengües oficials, perquè es pugui respectar el dret que tenen els ciutadans i ciutadanes a ser atesos en qualsevol de les dues llengües. Per tant, com que l'única llengua que té dificultats per ser coneguda per tots els funcionaris és el català, a causa de la repressió en temps de reis i caps d'estat dictadors, ara, en temps de democràcia, s'ha de restituir al lloc que li correspon a la llengua pròpia del territori, la llengua catalana, i per això es va legislar que per a accedir a la funció pública s'exigia el requisit de conèixer el català.

Han existit i existeixen grups de persones que, amb una falta de respecte total al nostre poble, no han volgut aprendre la llengua catalana, però volen ocupar qualsevol lloc de l'Administració i, per tant, fan tot el que poden perquè s'elimini aquesta necessària i legislada obligació. Ha estat suficient topar amb un grup de persones que odien la llengua catalana o que tenen un sentiment d'inferioritat perquè la desconeixen, i que, per tant, la volen eliminar, i una vegada que han obtingut majoria absoluta, s'han decidit a enfonsar tot l'edifici de la normalització lingüística, que tants d'anys havia costat construir. Això farà que la societat no endormisca, la que és conscient de la pèrdua d'identitat que això suposaria, s'hagi de defensar així com pugui.

Si voleu saber la ignorància que tenen els nostres dirigents o la manipulació que volen fer, llegiu aquests dos articles de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears: Article 4.3. "Les institucions de les Illes Balears garantiran l'ús normal i oficial dels dos idiomes, prendran les mesures necessàries per assegurar-ne el coneixement i crearan les condicions que permetin arribar a la igualtat plena de les dues llengües quant als drets dels ciutadans de les Illes Balears." I al 14.3. "Els ciutadans de les Illes Balears tindran dret a dirigir-se a l'Administració de la Comunitat Autònoma en qualsevol de les seves dues llengües oficials i a rebre resposta en la mateixa llengua utilitzada." Si del que diuen aquest dos articles no es desprèn la necessitat que el coneixement del català sigui un requisit, vol dir que el seu nivell de comprensió lectora és escàs o nul, i d'aquesta manca de coneixements se n'hauran

d'encarregar les autoritats judicials, les d'aquí, les de l'Estat o les europees.

Diari de Balears, 2 d'agost de 2011

Contra repressió lingüística, oposició i insubmissió

Vull posar en evidència que la repressió lingüística que efectua el PP a les Illes Balears i al País Valencià és major que la que varen començar a fer durant el segle XVIII, Felip V i Carles III, si comparem les situacions de cada època que són totalment diferents. Abans dels decrets de Nova Planta, que es varen publicar entre 1707 i 1716, els castellans eren estrangers als Països Catalans. Un dels problemes per ocupar llocs a l'administració pública era el desconeixement de la llengua catalana i cap interès, com ara, a aprendre-la. Per tant, volien que tot es fes en llengua castellana, que era completament desconeguda pel poble català. Per tant, els funcionaris castellans varen protestar i varen aconseguir que Felip V enviàs el 1717 una "Carta del Rey a los Corregidores", sobre l'aplicació del Decret de Nova Planta. Entre altres coses deia:

"Pondrá el corregidor el mayor cuidado en introducir la lengua castellana, a cuyo fin dará providencias más templadas y disimuladas para que se note el efecto sin que se note el cuidado."

Com que passava el temps i el poble català no aprenia la llengua castellana, els funcionaris castellans tornaven a protestar, ara al rei Carles III. Aquest, el 23 de maig de 1768 va enviar una Reial Cèdula, que entre altres coses deia:

"[...] Para que en todo el Reyno se actúe y enseñe en lengua castellana. [...] y a este efecto derogo y anulo todas qualesquier resoluciones, o estilos, que haya en contrario, y esto mismo recomendará el mi Consejo a los Ordinarios Diocesanos, para que en sus Curias se actúe en lengua castellana.

"[...] Finalmente mando, que la enseñanza de primeras Letras, Latinidad y Retórica, se haga en lengua castellana generalmente, donde quiera que no se practique, cuidando de su cumplimiento las Audiencias y Justicias respectivas."

Tots aquests decrets, cartes i cèdules formen part de la repressió lingüística a la qual hem estat sotmesos durant més de 300 anys. Ara, en ple segle XXI, i quan Castella (Espanya) braveja d'esser un estat democràtic, des de Madrid, envien directrius al PP, perquè reprimeixi tots els avanços que, amb tant d'esforç, s'havien aconseguit durant els darrers trenta anys i escaig, després de la mort del dictador i més gran repressor contra la llengua catalana.

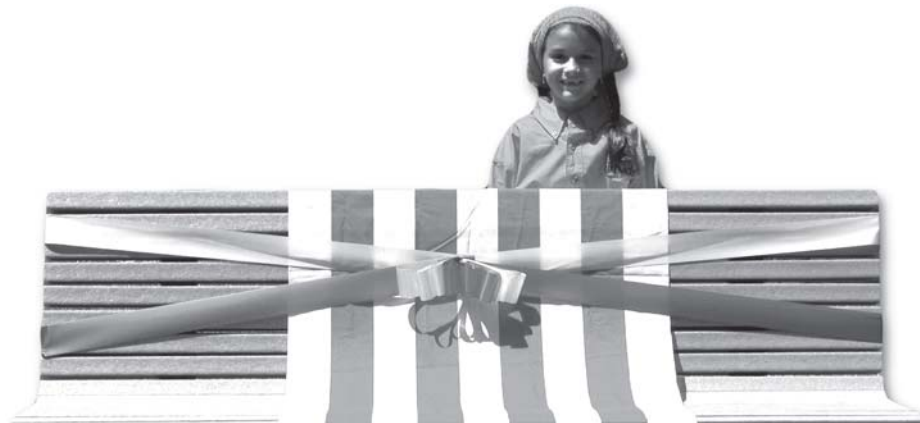
Fan exactament el mateix que els colonitzadors i invasors del segle XVIII, amb la complicitat i aquiescència de moltes persones que han renegat dels seus trets identitaris. Alguns funcionaris no volen aprendre la llengua catalana, que ara és oficial i pròpia, quan en aquell temps l'havien esborrada i li havien robat l'oficialitat. Aquests funcionaris protesten al partit que consideren més repressor, el PP, i manifesten que no es troben en igualtat de condicions amb les persones nadiues. I com que ells

sempre volen tenir més avantatges i volen estar per damunt dels indígenes, com a bons colonitzadors i invasors, exigeixen que no sigui necessari l'aprenentatge de la llengua catalana, pròpia i oficial del territori, per poder ocupar llocs de feina o càrrecs a l'Administració o al Govern de les Illes Balears.

I el PP, partit repressor per excel·lència, els fa cas i vol permetre que no sigui necessari l'aprenentatge en català a l'escola i que tampoc no s'exigeixi el requisit de conèixer la llengua catalana als funcionaris, cosa que farà que els indígenes que acudeixen a l'Administració no puguin ser atesos en la seva llengua, i, si s'hi entossudeixen, s'hagin de passar unes quantes hores per fer una gestió d'uns quants minuts. D'aquesta manera, els enemics de la llengua aconseguen que els indígenes desisteixin d'usar una llengua de segona, que ja hauria d'haver desaparegut.

Per tot això, no ens quedarà més remei que oposar-nos amb la força de la raó i de la llei. Si a l'Estat espanyol no se'n troba, a altres instàncies europees. Fer entendre als electors indígenes del PP que no poden continuar votant un partit que els vol enterrar en vida i que siguin insubmisos en tots els casos que es presentin. Insubmisos a l'escola: utilitzar el català si ens el prohibeixen; insubmisos a l'Administració pública: usar el català per molt que ens ho vulguin impedir i insubmisos a la societat: parlar en català sempre. Que sigui la nostra guia, la frase: contra repressió, oposició i insubmissió.

www.indirecte.cat, 4 d'agost de 2011

Batles contra els drets lingüístics dels seus votants

Els drets lingüístics són els "drets d'una comunitat lingüística a poder organitzar la seva vida pública, cívica i oficial en la llengua pròpia dins del territori considerat tradicionalment com a seu. No es tracta, doncs, dels drets dels individus com a éssers aïllats, sinó d'aquelles garanties necessàries per a assegurar l'existència de la comunitat, de la cohesió en una determinada llengua." (Definició extreta del *Diccionari de Sociolingüística* de Francesc Ruiz, Rosa Sanz i Jordi Solé). Si ens cenyim al territori format per les Illes Balears, parlarem de la llengua catalana i de la necessitat de guardar la cohesió de la comunitat lingüística existent. Per tant, és lògic i natural pensar que a les Illes Balears s'organitza la vida pública, cívica i oficial en la llengua catalana.

Doncs, ves per on aquest territori compta amb un govern del PP (elegit pel poble), el qual no es deu considerar pertanyent a aquesta comunitat lingüística, perquè està disposat a eliminar els drets lingüístics dels i de les indígenes d'aquest país, ells en diuen regió. Es disposen a legislar en contra del dret dels administrats a poder ser atesos en la llengua pròpia i oficial del territori. Si eliminen el requisit de conèixer la llengua catalana per poder accedir a llocs de feina de l'Administració, a més de deixar mal parats a tots els que han estudiat tota la seva vida aquesta llengua, priven dels drets lingüístics a tota una població, que ja ha sofert segles de repressió i ignomínia contra la seva llengua.

Davant aquesta situació, el Diari de Balears va enquestar els batles del PP dels pobles de l'interior de Mallorca, on l'onada immigratòria i turística no ha impedit que segueixi havent-hi més parlants en la llengua pròpia, és a dir, on no és possible trobar batles que intervenguin en els plens de l'Ajuntament en altra llengua que no sigui la catalana, com passa a Palma o a Calvià. Davant la pregunta sobre si el català ha de ser un mèrit o un requisit, dels 22 batles als quals se'ls va demanar aquesta qüestió, només un o dos, perquè les respostes eren bastant imprecises i

ambigües, varen defensar que fos un requisit; cinc o sis més varen opinar que depenia del lloc de feina, ja que defensaven que la gent que es trobava cara al públic havia de conèixer obligatòriament la llengua catalana i els 14 o 15 restants, trobaven que era suficient considerar-lo com a un mèrit. Fins i tot, el de Santanyí no va voler ni parlar-ne, perquè és un dels que té ben clar què és allò que defensa el president José Ramón Bauzá, és a dir, obediència cega. Així són certs batles mallorquins d'esplèndids. Fins i tot poden regalar la llengua. Com si les mares dels fills robats en els hospitals ho haguessin permès voluntàriament. Imaginau-vos doncs, que quan es troba un d'aquests fills i es demostra amb l'ADN que realment és fill d'aquesta mare que tota la vida l'ha cercat, renunciàs a ella, no volgués saber-ne res, perquè es conformava amb la que l'havia adoptat. Aquesta gent ha adoptat el castellà i s'avergonyeixen de la seva llengua, per això no la defensen. El poble que els vota algun dia descobrirà l'engany. Esperem que encara hi siguin a temps i que la seva mare no sigui morta.

Les seves contestacions feien pena. No són comparables ni tan sols a les respostes dels negrets que avorrien el color de la seva pell, quan se'ls demanava si estaven satisfets essent així com eren. Tanta sort que encara queda molta gent d'aquest poble, que defensarà amb tota la força de la raó i de la justícia, si n'hi ha, allò que defensen tots els pobles del món: que les persones que pertanyen a l'Administració pública dominin la llengua pròpia del poble.

www.indirecte.cat, 12 d'agost de 2011

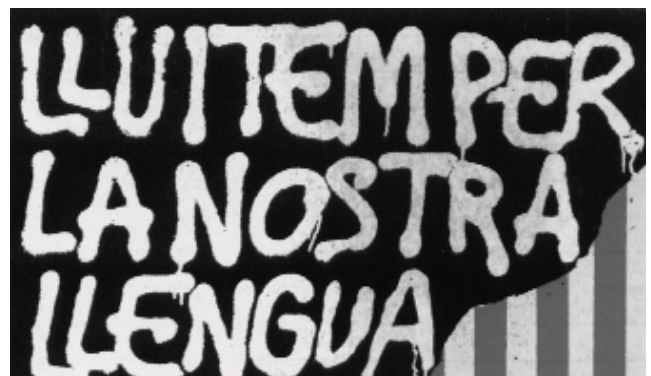
Un altre atac del PP contra les lleis vigents

Els votants del PP ja deuen saber que des que aquest partit va guanyar les eleccions i governa no ha fet res per resoldre la crisi. Si ha fet alguna cosa, ha estat crear perspectives d'augment de l'atur i de més concursos de creditors amb el tancament de la ràdio i la televisió de Mallorca. No fa res més que anar desfent com una troca moltes de les realitzacions encertades i acceptades pels ciutadans i per les ciutadanes com el carril bici de les avingudes o la no circulació de cotxes pel carrer Blanquerna. Vol anul·lar la tasca feta durant més de trenta anys a les escoles amb la normalització del català, tot per un poc més d'una dotzena de denúncies de gent que odia el poble de les Illes; es disposen a anul·lar el requisit del català als futurs funcionaris, creant un greuge comparatiu amb els que ja han aprovat les oposicions i amb els que l'han estudiat durant tota la seva vida. Tenim suficients i excel·lents professionals per a resoldre els nostres problemes i els que vulguin venir de l'exterior o d'altres comunitats autònomes han de saber que no han de fer res més que conèixer la llengua pròpia d'aquí, la llengua catalana. Volen reduir el català a relíquia i a mèrit. Però quin mèrit té estudiar obligatòriament una llengua que després no t'exigiran a l'hora de fer feina? Demanau-ho als genocides, etnocides i lingüicides del PP. Ells tenen la resposta. Ells saben per què volen exterminar una llengua, una cultura i un poble. Els qui no saben que els volen anorrear són els qui els voten.

Per si tot això fos poc, a més d'eliminar els dinamitzadors culturals, ara volen eliminar els ajuts a la premsa escrita íntegrament en català. Els ha estat suficient un correu electrònic per informar als responsables d'aquestes publicacions, que s'havien acollit a un BOIB del 22 de març per a sol·licitar l'ajuda, quan ja tenien la proposta de resolució d'adjudicació per a enguany publicada. Apunten, disparen i volen ferir mortalment la llengua catalana i no tenen cap escrúpol, ni cap mirament si van en contra de les lleis vigents. Sembla que ens ensenyen a no complir-les a nosaltres. Ens volen estimular a fer-ho?

D'una manera general, l'article 27 de la Llei de Normalització Lingüística obliga el Govern de les Illes Balears a promoure el coneixement i desenvolupament de la llengua catalana en tots els mitjans de comunicació social i, d'una manera particular i concreta, l'article 32 de la mateixa Llei diu: 1. "Els poders públics de la Comunitat Autònoma donaran suport econòmic als mitjans de comunicació que emprin la llengua catalana de forma habitual". Aquest Govern fa tot al contrari. Es nega a pagar el que s'havia previst i el que ja s'ha gastat. Això senzillament és un robatori, una indignitat i un atac frontal contra el poble de les Illes Balears. És una vergonya que tinguin tantes persones còmplices. Al mateix article, apartat 2, podem llegir: "Les mesures de suport econòmic i material que adopti el Govern de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per fomentar els mitjans de comunicació que emprin la llengua pròpia de les Illes Balears s'han d'aplicar amb criteris objectius i sense discriminacions, dins les previsions pressupostàries." A les previsions pressupostàries constava aquest pagament que s'ha anat fent aquests darrers anys. Per a exterminar la llengua catalana no dubten ni un moment d'anar en contra de les lleis existents. Crec que volen incitar-nos a nosaltres a fer el mateix. A dedicar els nostres impostos a salvar aquestes publicacions, la ràdio, la televisió, els dinamitzadors, etc., i a negar-los a ells per mals administradors i il·legals que seran capaços de subvencionar premsa en espanyol, si defensa la "unidad de destino en lo universal".

www.dbalears.cat, 19 d'agost de 2011

Resolució que va contra el seny, la ciència i la Llei

La resolució del TSJC que vol eliminar l'excel·lent model escolar que aplica la immersió lingüística és equivocada i s'ha de tenir la certesa que es rectificà, quan es revisi per mor dels recursos que s'hi presentin. Va contra el seny, perquè és impossible que unes persones encarregades d'impartir justícia no siguin capaces de comprendre la situació actual de les escoles del Principat i que el model escolar vigent ha facilitat la convivència, la pau, la tranquil·litat i la cohesió social a les escoles durant més de trenta anys. A ningú amb una mica de seny se li ocrorria modificar aquest model, encara que hi hagi una quarta part d'una dotzena de famílies que ho sol·licitin.

Va contra la ciència, perquè ha quedat demostrat científicament en la situació sociolingüística actual que l'aprenentatge d'una llengua, en aquest cas de la llengua pròpia del país per part de persones no catalanoparlants (parlants de les dues-centes llengües que aproximadament s'hi parlen), s'aconsegueix quan el mètode utilitzat és la immersió lingüística. Si el problema és que aquest país té dues llengües oficials i totes dues s'han d'aprendre a l'escola, la demostració experimentada és que, fent-ho així, encara s'aprèn més la llengua castellana que la catalana.

Va contra la Llei, així en majúscula, perquè no es pot obviar que tothom, i qualsevol tribunal de justícia també, sap que existeix una llei que obliga que quan s'acabi el període d'escolarització obligatòria es dominin les dues llengües oficials d'una manera semblant, i el mètode utilitzat era l'únic que s'hi aproximava. El mètode particular que demanen unes quantes persones, que de manera visceral i ideològica no volen seguir el mètode general, no pot ser el que s'imposi, perquè això faria que s'incomplís la Llei vigent. Per tant, els representants d'aplicar la Llei no poden dictaminar en contra d'aquesta Llei, cosa que sembla que han fet.

Si tenim en compte, a més, que durant anys i panys molts professors i professores de català han aplicat

les avaluacions amb una gran flexibilitat, com si es tractàs dels millors contorsionistes, i han aprovat alumnes no catalanoparlants sense que arribassin als mínims establerts, s'ha de pensar que en un sistema educatiu on s'hagués d'aplicar el model de castellà també com a llengua vehicular, i d'avaluar en igualtat de condicions els tres alumnes, els pares dels quals no volen sentir parlar de català ni en pintura, difícilment podrien aconseguir aprovar el graduat escolar. Si aquest model es generalitzàs, i es volgués avaluar realment el coneixement de la llengua catalana segons especifica la Llei, augmentaria el fracàs escolar en proporció geomètrica.

Per tant, és hora d'avaluar que als dirigents d'Espanya no els interessa si els alumnes dels PPCC aprenen o no la llengua pròpia; al contrari, volen esborrar-la del mapa, volen fer-la desaparèixer i usaran tots els sistemes que es coneixen per anihilar-la, així que les manifestacions i les concentracions no s'han de fer només per defensar el sistema d'immersió lingüística, sinó que s'han de fer per demanar la independència. Han de saber que ens fan i ens han fet la vida impossible. Quan això passa una vegada i una altra no queda altre remei que emancipar-se. L'únic camí per poder resoldre els problemes que un té és viure independent. Ha quedat demostrat massa vegades que la dependència d'Espanya ens crea greus perjudicis econòmics, socials i de convivència.

Diari de Balears, 7 de setembre de 2011

El llarg camí de la coeducació a l'Estat espanyol*

Neus Santaner,
membre del Consell Plenari de l'STEI-i

De la II República a la LOGSE

Durant la Segona República es va experimentar un important avanç en l'educació de la dona amb l'objectiu d'instaurar els principis bàsics de la coeducació en tot el sistema educatiu -de l'escola primària a la universitat. En aquest procés de canvi de perspectiva educativa, cal afegir-hi l'establiment de la llibertat religiosa en l'ensenyament (limitació de la influència socialitzadora de l'Església). Desgraciadament l'objectiu no es va complir, ja que pocs anys després, amb la dictadura franquista es va desmantellar el sistema educatiu republicà, es va prohibir la coeducació i foren eliminats els principis liberals i de renovació pedagògica. S'impulsà la formació patriòtica i religiosa i l'església catòlica tornà a ser la que liderà l'educació a l'Estat espanyol. En aquest context, les necessitats demogràfiques i ideològiques franquistes instrumentalitzaren l'educació femenina i en ressaltaren el rol domèstic. Es va crear la denominada "Secció Femenina" com a instrument per a col·laborar en la seva consecució.

La Llei de General d'Instrucció Pública, més coneguda com la Llei Moyano de 1856 es va mantenir i es reforçaren els principis ideològics del "Movimiento Nacional". L'objectiu primordial per a les al·lotes a l'ensenyament primari especificava que: "l'educació primària prepararà especialment per a la vida de la llar, l'artesania i les indústries domèstiques". Hi havia una escola per a nins i una escola per a nines. Els currículums eren ben diferenciats i ben estereotipats, el model androcèntric i els prejudicis de gènere es materialitzaven en rols discriminatoris i perjudicials per a les dones. El batxillerat i el preuniversitari s'impartien en els instituts públics i en els col·legis privats, les al·lotes i els al·lots seguien escolaritzats en edificis separats. Era un sistema educatiu amb una forta càrrega estereotipada, tant en els textos com en les actuacions del professorat i amb una forta càrrega ideològica.

"...no es feia cap referència a l'existència de les dones ni als currículums, ni als textos, ni al llenguatge..."

Malgrat les traves que el franquisme va posar al camí de les dones per a formar-se, en la dècada de 1960-1970 va créixer considerablement el nombre de dones que s'incorporaren als estudis superiors i a l'aspiració d'exercir una professió.

La Llei d'Educació General Bàsica i el finançament de la reforma educativa, també anomenada Llei Villar Palasí

Va ser a la universitat on varen començar a anar plegades les al·lotes i els al·lots, i el 1970 s'implantà la Llei d'Educació General Bàsica, després que s'elaboràs el *Libro Blanco* on es reconeixia la ineficàcia del sistema educatiu espanyol a causa de la poca participació femenina, si es comparava amb la de la resta de països del seu voltant. L'objectiu essencial de la Llei d'Educació General Bàsica, atès l'altíssim percentatge d'analfabetisme, 75%, era la formació bàsica de tota la població. La Llei de Villar Palasí restaurà alguns principis coeducadors i s'establí l'escola unificada i oberta, l'escola mixta, on la selecció es feia per mèrits i no per sexe. No obstant, els seus pilars bàsics eren els recollits als "Principios del Movimiento Nacional" i la resta de Lleis Fonamentals del Regne, tot inspirat en el concepte cristià de la vida i en la tradició i cultura pàtries, no es feia cap referència a l'existència de les dones ni als currículums, ni als textos, ni al llenguatge...

Al Jardí d'Infància, per a nins de dos i tres anys, es manifestava que tendria un caràcter semblant a la vida de la llar. A l'escola de "párvulos", per a nins de quatre i cinc anys, la formació tendria a promoure les virtualitats del nin. Cap referència com a objectiu a treballar la igualtat entre nins i nines. En la següent etapa educativa, l'Educació General Bàsica, la formació es basaria en l'adquisició, el desenvolupament i utilització funcional dels hàbits i les tècniques d'aprenentatge, l'exercici de les capacitats d'imaginació, observació i reflexió, a l'adquisició de nocions i hàbits religiosos i morals, al desenvolupament d'aptituds per a la convivència i per a vigoritzar el sentit de pertànyer a la comunitat local, nacional i internacional, a la iniciació en l'apreciació i expressió artística i al desenvolupament del sentit cívic i social i de la capacitat física i esportiva.

En el Batxillerat es continua amb la mateixa directriu i a més de la formació humana, s'hi afegeix la intensificació de la formació per a preparar l'alumnat per als estudis superiors o per a la Formació Professional i per a la vida activa en el si de la societat. Es feia una referència ben segregadora a l'hora de la metodologia, si bé s'indicava que havia de ser activa, havia d'esser matisada d'acord amb el seu sexe. No es feia cap referència a la igualtat entre les persones ni als estudis universitaris, ni a la formació professional, ni a cap àmbit educatiu, en tota la Llei; per suposat no apareixia dins els programes cap referència a les aportacions fetes per les dones, llevat que hagués arribat a santa, com és el cas de Santa Teresa de Jesús, que apareix no pels canvis que va introduir a la vida monàstica, sinó com a referent religiós i místic.

"...es va establir, entre altres reformes, l'escola mixta, que no volia dir res més que les al·lotes i els al·lots anaven junts a escola..."

Quant al llenguatge utilitzat per la Llei és el típic llenguatge androcèntric que únicament utilitza els noms masculins: "niño", "alumno", "asociación de padres", "maestro", "profesor", "director", "rector". Un exemple ben clar que fa referència a la direcció acadèmica de les facultats universitàries i a les escoles tècniques superiors especifica que aquesta direcció estarà encomanada a un degà i a un director.

Amb la Llei General d'Educació de 1970 es va establir, entre altres reformes, l'escola mixta, que no volia dir res més que les al·lotes i els al·lots anaven junts a escola, però el model educatiu que es va generalitzar va ser un model per i per al gènere masculí. La matriculació de les dones va anar augmentant i la seva presència era cada vegada major, excepte a l'àmbit universitari on els homes suposaven més de dos terços, això era a causa de l'abandonament femení dels estudis, en ser prioritari el rol de mare i esposa. No obstant serà a partir de 1977 que les matriculacions es dispararan i s'aconseguirà igualar la dels homes.

El 1978, amb la instauració de la democràcia i l'aprovació de la Constitució espanyola, s'estableix la igualtat de drets a l'accés a l'educació i s'inicia un procés legislatiu a favor de la igualtat. És a partir de la dècada dels 80 quan es comencen a aplicar amb més o menys intensitat mesures d'acció positiva a l'escola mitjançant grups específics de coeducació, es comencen campanyes de sensibilització amb l'objectiu de difondre l'Educació per a la igualtat.

Fou el primer govern socialista que començà a fer els primers canvis normatius en el sistema educatiu espanyol, malgrat que no serà fins al 1990 en què el model coeducador apareixerà com a objectiu a realitzar.

D'altra banda, cal esmentar la reivindicació vers la coeducació duta a terme per organitzacions de mestres, com és el cas de Rosa Sensat, organitzacions sindicals, com la USTEC (Unió de Sindicats de Treballadors d'Ensenyament de Catalunya), l'STEI-i (Sindicat de

Treballadors de l'Ensenyament de les Illes) o els STEs (la Confederación de Sindicatos de Trabajadores de la Enseñanza) o moviments de professorat com el Moviment de Renovació Pedagògica, que feia anys que treballaven en l'objectiu de la coeducació i la igualtat mitjançant l'edició de material didàctic, seminaris, campanyes, etc.

La Llei d'Ordenació General del Sistema Educatiu (LOGSE)

La Llei Orgànica aprovada l'any 1990, en el seu preàmbul especifica: "L'objectiu primer i fonamental de l'educació és proporcionar als nins i a les nines, als joves d'un i altre sexe, una formació plena que els permeti conformar la pròpia i essencial identitat, així com construir una concepció de la realitat que n'integri a l'hora el coneixement i la valoració ètica i moral. Aquesta formació plena ha d'anar dirigida al desenvolupament de la seva capacitat per a exercir, de manera crítica i en una societat axiològicament plural, la llibertat, la tolerància i la solidaritat." Al mateix preàmbul es manifesta que "l'educació permet avançar en la lluita contra la discriminació i la desigualtat, ja sigui per raons de naixement, raça, sexe, religió o opinió, tinguin un origen familiar o social, s'arrosseguin tradicionalment o apareguin contínuament amb la dinàmica de la societat", és a dir, que respecte a les lleis anteriors almenys es fa menció a la

discriminació i a la desigualtat i continua manifestant que "és mitjançant l'educació que les societats que volen transformar aquesta societat amb un progrés social, ho fan precedint el canvi amb una revitalització i un impuls a l'educació, d'una educació com a esperança transformadora d'aquella."

Per tal de dur endavant aquests objectius igualitaris el Ministeri d'Educació va publicar tota una sèrie de materials, perquè els claustrats elaborassin els seus projectes educatius de centre, una vegada feta l'anàlisi i la reflexió de la realitat escolar i per aconseguir el principi de no discriminació per raó de sexe. El MEC donà per fet, igual que en altres matèries, que el professorat ja estava prou preparat, prou sensibilitzat i prou conscienciat en l'objectiu coeducador per a complir aquest objectiu.

Els àmbits d'actuació que es proposaven els materials del MEC eren:

A. *A l'organització escolar. Hi ha uns indicadors que permeten detectar i fer canviar actuacions.*

A.1. La posició de professores i professors en el Sistema Educatiu. Llocs que ocupen les professores en la presa de decisions en l'Administració educativa i en el Centre escolar (direcció, seminaris, departaments, tutories...). Presència de les alumnes en els consells escolars, com a delegades de curs o d'altres estructures de representació.

"...majors expectatives posades en ells; utilització d'un llenguatge masculí, missatges subtils per tal que ambdós grups s'adeqüin als estereotips de gènere."

A.2. La divisió sexual del treball en el centre escolar. Responsabilitats de professores i professors en el centre: nivells educatius (educació infantil i primària, àmbit femení); àrees i disciplines (tecnologia, matemàtiques, física i química, àmbits masculins); activitats extraescolars (tasques d'atenció i cura a càrrec de les professores). Tasques encarregades a les i als alumnes: les alumnes ordenen i recullen mentre els alumnes organitzen, transporten, etc.

A.3. Les relacions personals. Actituds i comportaments del professorat i de l'alumnat: més temps i atenció dedicat als alumnes que a les alumnes, diferents i majors expectatives posades en ells; utilització d'un llenguatge masculí, missatges subtils per tal que ambdós grups s'adeqüin als estereotips de gènere. Actituds i comportaments de les alumnes i dels alumnes: els alumnes solen dominar la classe, el taller, el laboratori, els patis i zones esportives i provoquen situacions d'agressió verbal i física contra les alumnes.

A.4. Ocupació dels espais. Els alumnes habitualment ocupen més espai -aules, laboratoris, tallers, gimnàs, patis- en detriment de les alumnes que no poden desenvolupar destreses físiques i habilitats de visió i d'espai. Tampoc no poden guanyar confiança en el maneig d'aparells i maquinàries, ja que no hi estan familiaritzades.

A.5. Altres aspectes de l'ambient escolar. Ús del masculí genèric; missatges sexistes, explícits i implícits; imatges en pòsters, cartells, butlletins, rètols i publicacions escolars.

Actuacions que es proposen en aquest àmbit:

A.1.1. Posició de professores i alumnes en el Sistema Educatiu. Repartiment equitatiu de responsabilitats; equips directius que mantinguin un equilibri entre professores i professors; major participació de les alumnes als consells escolars i com a representants de l'alumnat.

A.1.2. Divisió sexual del treball en el centre escolar. Distribució de tasques entre l'alumnat que rompi els estereotips sexistes. Creació d'un ambient escolar que afavoreixi la mobilitat del professorat en la realització d'activitats diferents a les tradicionalment assignades, i oferiment a l'alumnat de models no condicionats pel sexe i gènere.

A.1.3. Relacions personals. Presa de consciència de la igualtat de drets i oportunitats i canvi d'expectatives respecte a les alumnes i als alumnes. Evitar els missatges més o menys subtils que indueixen les i els alumnes a adaptar-se als estereotips de gènere. Estimular la participació activa de les alumnes. Controlar l'ús del temps per part dels alumnes en les diferents activitats. Sancionar les agressions sexuals verbals i físiques. Assegurar un ambient escolar, físic i social, confortable per a totes i tots.

"...sovint es valora de forma diferent les i els alumnes segons les matèries curriculars d'acord amb prejudicis sexistes..."

A.1.4. Ocupació dels espais. Vigilar la igualtat a l'hora d'utilitzar els espais i equipaments per part de les i dels alumnes. Repartiment equitatiu dels patis i zones esportives. Assegurar l'accés de les

alumnes, en igualtat de condicions que els alumnes, als aparells, màquines, ordinadors...

A.1.5. Altres aspectes d'ambient escolar. Utilització del llenguatge no sexista. Evitar l'ús exclusiu del gènere gramatical masculí. Vetllar perquè el principi d'equitat de gènere sigui present en les publicacions escolars, material didàctic, taulers d'anuncis, cartells, tant pel que fa als textos com a les imatges.

B. A l'àmbit del currículum escolar hi ha uns indicadors:

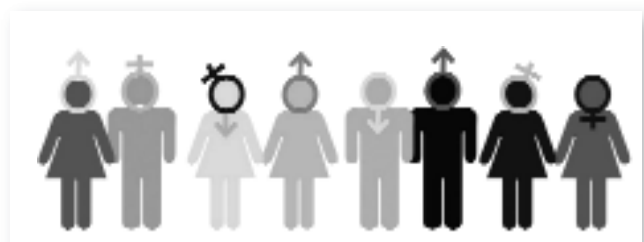
B.1. Els objectius i els continguts just estan centrats en els interessos dels alumnes.

B.2. Els materials didàctics, llibres de text, contes, llibres de lectura... presenten trets sexistes en el llenguatge, els continguts i en les imatges.

B.3. La divisió de les matèries escolars s'ha fet d'acord amb els estereotips de gènere: la tecnologia, matemàtiques, física i química d'ampli domini masculí i, les ciències socials i humanitats, pròpies del femení.

B.4. L'orientació escolar i professional es feia seguint criteris estereotipats.

B.5. Quant a l'avaluació sovint es valora de forma diferent les i els alumnes segons les matèries curriculars d'acord amb prejudicis sexistes: les alumnes són menys puntuades que els alumnes en les matèries considerades masculines. Les proves i els exàmens plens de trets sexistes. Igualment les sessions d'avaluació amb comentaris i valoracions discriminatoris.

Les possibles intervencions:

B.1.1. Potenciar un currículum integrador que reculli l'experiència i les necessitats de les alumnes i inclogui la contribució històrica de les dones en el desenvolupament econòmic, social i cultural de la humanitat.

B.1.2. La utilització de materials didàctics no sexistes. I utilitzar alguns materials sexistes per realitzar una anàlisi crítica i proposar solucions alternatives.

B.1.3. Proporcionar una informació i orientació escolar sense les limitacions que imposen les expectatives de sexe i gènere. Presentació de professions i carreres que rompin els models estereotipats, presentant dones i homes que no segueixin els models tradicionals.

B.1.4. Evitar comentaris sexistes en les avaluacions. Informar les famílies i valorar amb els mateixos criteris les i els alumnes. Valorar amb el mateix èmfasi les i els alumnes, quant als aspectes d'ordre, neteja, la bona presentació i els considerats intel·lectuals. Reforçar positivament les alumnes en les matèries considerades tradicionalment masculines com a mesura de discriminació positiva i al revés cap als alumnes

quan es tracti àrees considerades femenines. Elaborar proves i exàmens sense cap contingut que sigui rellevant per a unes o per als altres. Crear una comissió d'igualtat d'oportunitats de sexe en el centre educatiu, encarregada del seguiment.

"...afavorir i estimular la participació equitativa de les i dels alumnes en les activitats esportives escolars i extraescolars."

C. A l'àmbit dels recursos:

C.1. Espais i materials esportius: els alumnes dominen els camps esportius i no permeten o atemoreixen les alumnes que intenten entrar-hi. Massa sovint s'obliden dels interessos de les alumnes a l'hora d'adquirir el material esportiu.

C.2. Ordinadors, vídeos i equipament en general: les alumnes estan menys familiaritzades en la manipulació de màquines i aparells en general i els utilitzen menys.

C.3. Gabinet d'orientació i assessorament: les capacitats intel·lectuals de les alumnes són menys reconegudes i de forma subtil reben informació i assessorament orientat en relació als estereotips de gènere. Són enviades als serveis psicopedagògics amb molta menys freqüència que els alumnes.

C.4. Programes específics: l'educació especial i la compensatòria estan pensades i orientades cap als alumnes.

Com a possibles intervencions:

C.1.1. Espais i materials esportius: afavorir i estimular la participació equitativa de les i dels alumnes en les activitats esportives escolars i extra-escolars. Ampliar l'oferta de manera que s'adeqüi als interessos d'unes i altres i distribuir equilibradament els recursos.

C.1.2. Ordinadors, vídeos i equipament en general: evitar que els alumnes acaparin l'ús d'aquests recursos, formar grups separats si fos necessari, com a mesura de suport inicial.

C.1.3. Gabinet d'orientació i assessorament: facilitar una informació i orientació lliure de trets sexistes. Prendre consciència de les possibles expectatives diferents enfront dels gèneres, per tal de no transmetre missatges esbiaixats. Recollir i analitzar dades, quantitatives i qualitatives, de les i dels alumnes que passin pels gabinets psicopedagògics.

C.1.4. Programes específics: Estudi de les necessitats, interessos i experiència prèvia de les alumnes que participen en aquests programes amb la finalitat que siguin recollits en la seva elaboració.

De la LOCE a l'actualitat, passant per la Llei d'Igualtat

Quant a les lleis d'educació posteriors hem de dir que han anat paral·leles als canvis d'ideologia governant. Per exemple, la LOCE, Llei Orgànica de Qualitat Educativa del Partit Popular (2002) i l'actual LOE, Llei

Orgànica de l'Educació del Partit Socialista Obrer Espanyol (2006). L'actual Llei d'Educació, així com va establir la LOGSE i va mantenir la LOCE, impulsa la coeducació com un tema transversal i proporciona el marc jurídic per a eradicar la discriminació per raó de sexe de les institucions educatives i per a adoptar les mesures necessàries, per tal de desenvolupar una identitat com a persones individuals i una capacitat crítica amb l'objectiu de respectar la pluralitat.

L'àrea de l'educació per a la ciutadania, que tantes pàgines ha omplert entre les persones detractores o les partidàries, marca entre d'altres objectius per als nivells educatius de l'ensenyament primari i del secundari obligatori, reconèixer els drets de les dones, valorar la diferència de sexes i la seva igualtat i rebutjar qualsevol prejudici que suposi discriminació entre homes i dones. Aquest eix transversal del currículum escolar hauria de ser també una eina per a impulsar el desitjat objectiu coeducador.

“Els temes de gènere són un afer devaluable, on no s'hi veu ni la importància, ni la transcendència ni l'obligatorietat.”

Cal assenyalar que a la universitat, ja és més elevat el nombre de professorat i alumnat femenins; a més, les

alumnes obtenen millors resultats que els alumnes. Malgrat això, les professores que ocupen llocs de responsabilitat es troben en situació d'inferioritat respecte dels seus companys. Sovint, les tasques familiars resten temps per a investigar, formar-se, en definitiva, per a implicar-se en llurs carreres professionals.

Actualment, en moltes universitats de l'Estat espanyol s'està produint la reducció de crèdits en els graus universitaris de les assignatures de gènere, malgrat la Llei Orgànica d'Universitats (LOU) i la Llei d'Igualtat. L'Agència Nacional d'Avaluació de la Qualitat i Acreditació pareix ser la culpable de no integrar com hauria de ser les assignatures de gènere en els nous plans d'estudi. Per a moltes persones de l'àmbit universitari, la societat segueix ancorada en el patriarcat i les comissions universitàries que es creen en són un reflex, s'arrossega un masclisme molt profund. Els temes de gènere són un afer devaluable, on no s'hi veu ni la importància, ni la transcendència ni l'obligatorietat. L'incompliment de la normativa és claríssim a la majoria de graus i màsters.

La coeducació objectivada a la LOGSE i continuada a les lleis posteriors, hauria de ser el camí per a la igualtat, però un camí que ha d'anar acompanyat de moltes altres pautes.

El marc jurídic de la igualtat existeix en l'àmbit global de tota la societat; malgrat tot, el seu incompliment és constant i innegable, tant des de l'àmbit de les administracions i entitats públiques com des de l'àmbit privat. En el currículum escolar existeixen les àrees transversals que han d'impulsar la igualtat. L'educació per a la igualtat es converteix en un gran repte, especialment difícil, ja que homes i dones hem viscut al llarg dels segles un context marcat per la jerarquia androcèntrica imposada. La formació i conscienciació del professorat té moltes mancances i les traves existents en tot el món que ens envolta no afavoreixen gaire l'objectiu de la igualtat. L'escola mixta, no obstant, és encobridora de discriminacions i, sovint, ens demanam amb quina mesura educa per igual nines i nins, o fins a quin punt no repeteix el model simbòlic del patriarcat. Igualment, com aquests valors patriarcalcs repercuten en l'alumnat en l'elecció de la seva professió arquetípica masculina?

"...encara més de la meitat de les persones analfabetes són dones, la utilització del masculí com a genèric és el comú, la invisibilitat de les dones és la norma."

Després dels més de 20 anys que han transcorregut des de l'aprovació de la LOGSE no estam veient que la desitjada coeducació hagi avançat ni en tots els àmbits educatius ni en el ritme que hom hauria volgut. Actualment les alumnes accedeixen a l'educació i a la universitat en un nombre superior al dels homes. La coeducació es té en compte en major mesura, no obstant, encara més de la meitat de les persones analfabetes són dones, la utilització del masculí com a genèric és el comú, la invisibilitat de les dones és la norma. Tal vegada l'educació, el món educatiu, no té prou capacitat per incidir dins la societat que ens envolta i els canvis que esperam es produeixen molt lentament.

**Extret de la ponència presentada al I Congrés Internacional sobre Gènere, Desenvolupament i Textualitat amb el títol genèric de "Els avanços igualitaris des de l'àmbit normatiu de l'ensenyament i l'acció del professorat i dels sindicats. Les polítiques d'igualtat a la Unió Europea" □*

Sant Francesc d'Assís de Manacor és reconegut a l'àmbit estatal com a "Col·legi pel Comerç Just"

Durant la festa de final de curs d'enguany, l'escola rebé aquest reconeixement i es convertí en el primer col·legi de les Illes Balears que l'obté

Joana Galmés Llodrà,

presidenta de l'associació "Casal de la Pau - S'Altra Senalla" de Manacor

El programa "Col·legis pel Comerç Just" s'emmarca dins el programa europeu "Ciutat pel Comerç Just", i està coordinat a l'àmbit estatal per l'organització de Comerç Just IDEAS, amb el suport de la Comissió Europea i de la AECID (Agencia Española de Cooperación Internacional para el Desarrollo).

Des del Casal de la Pau-S'Altra Senalla, coneixedors del treball de difusió del comerç just que fan des de fa anys al Col·legi Sant Francesc d'Assís, es va proposar a l'escola demanar informació sobre el programa "Col·legis pel Comerç Just" per mirar d'adherir-se i, en menys d'un curs escolar, fruit de la bona feina feta fins ara, IDEAS els ha concedit el reconeixement.

Per ser Col·legi pel Comerç Just, l'escola ha de complir quatre criteris:

- Tenir un grup de treball escolar
- Escriure i adoptar una política favorable al comerç just
- Promocionar i emprar productes de comerç just a l'escola
- Realitzar activitats de sensibilització sobre el comerç just

El Col·legi Sant Francesc d'Assís ha demostrat amb escreix que compleix aquests criteris i ha aconseguit l'estatus de "Col·legi pel Comerç Just", el primer reconeixement que es fa a les Illes Balears i el tercer a tot l'Estat. Algunes de les activitats que es fan a l'escola, i que l'han feta mereixedora del reconeixement són la xocolatada de desembre, que sempre és amb cacau i sucre de comerç just, els regals que l'APIMA dona pel concurs de postals de Nadal (vals per bescanviar a la botiga de Comerç Just) i les diverses activitats de sensibilització a ESO.

Es va aprofitar la festa de final de curs del col·legi per donar a conèixer aquest important reconeixement als pares i als alumnes. Margalida Socies, membre de la comissió de solidaritat que recollí el guardó, recordà que "dins els trets identificatius de la nostra escola, hi ha la solidaritat. Fa anys que treballam el tema de la solidaritat en general i el comerç just en particular en el nostre dia a dia. Són coses senzilles, però que ajuden a transformar positivament la vida de moltes persones i contribueixen a fer del món un lloc més just".

Des del Casal de la Pau, en nom d'IDEAS, se'ls agrai la feina que fan, se'ls encoratjà a seguir treballant per un món millor i se'ls va entregar el diploma de reconeixement. □

DEMOCRÀCIA I HUMANISME*

(TEMES DE CONFERÈNCIA)

Joan Estelrich

No sols aquí, sinó arreu del món, A Rússia mateix com a Catalunya, ha estat observada una mena d'antagonisme entre intel·lectuals i poble. Un autor revolucionari els considera com a "dos camps secretament enemics". S'acosten algun cop, per a parlamentar, però el tracte és un xic difícil. Ni els intel·lectuals no acabem de fiar-nos de la bona fe dels obrers, ni els obrers de la bona voluntat dels intel·lectuals.

No vull ara esbrinar qui té més culpa en la malfiança. Vull intentar només la comprensió del fet.

Tota la força de l'intel·lectual radica en la pròpia creença en la virtut de les idees com a transformadores del món. Ho confessi o no ho confessi, ell aspira a ésser guia, conductor, animador d'individus i de col·lectivitats. I aquesta ambició és per cert ben legítima a casa nostra. Obra d'intel·lectuals és, en primer terme, el nostre ressorgiment col·lectiu. No és rar, doncs, que el nostre intel·lectual estigui tot gloriós de la seva personal eficàcia. La història de la humanitat, com la història de cada poble, és la lenta conquesta de la consciència pròpia. Entre nosaltres, la iniciativa alliberadora partí de l'intel·lectual. I són encara intel·lectuals els qui sostenen, amb major eloqüència, si no amb més força la pruija santa de reconquerir-se l'ànima.

* * *

L'intel·lectual, però, sol parlar de la cultura com d'un domeny propi, com d'un clos tancat que li pertany per dret exclusiu. Quan propaga la cultura, sembla que es propagui a ell mateix. Sembla que faci una concessió als altres permetent-los que assaboreixin també les fruites del seu jardí.

"La superioritat del món greco-llatí, tan ple de defectes encara, radica en el fet que ni els esclaus són totalment exclosos de la cultura."

Cal lluitar contra aquest concepte de la cultura, com a professió, monopoli i missió d'una casta. Bé és veritat que aquest concepte sacerdotal de la cultura ha existit en tots els temps i en tots els pobles, de les antigues civilitzacions asiàtiques als nostres dies.

Podríem interpretar legítimament el sentit del progrés humà com una lluita cap a l'ampliació constant del nombre de posseïdors de cultura. En les tribus primitives, la ciència és el misteriós secret d'un sol. Després s'amplia a tota una corporació màgica. I després a tot un estament. La superioritat del món greco-llatí, tan ple de defectes encara, radica en el fet que ni els esclaus són totalment exclosos de la cultura. Durant gairebé mil anys, aquesta viu custodiada en els convents. El Renaixement la treu a la llum del dia. La ciència, les lletres, les arts esdevenen del domini civil; clergue i intel·lectual ja poden ésser coses distintes. L'ampliació progressa; arribem així a la Revolució i als nostres temps. L'intel·lectual ja no és servent dels poderosos, sinó conductor de multituds. La cultura s'ha difós extraordinàriament; però les "humanitats", la base de la cultura, continuen essent considerades, encara avui, àdhuc en els pobles més democràtics, com el monopoli, que en certs casos és sacrifici, d'una classe. Costa de pensar que la cultura pugui ésser el patrimoni de l'humanitat sencera.

* * *

Els temps reclamen una passa més, decisiva. Cal que tothom pugui acostar-se a la taula de la cultura. O bé això, o bé el cataclisme rus. O bé, gaudint de la cultura, de les idees, de la ciència, el poble no es desesperarà; o bé, en la desesperança, declararà la guerra a la cultura, a la nostra, que no en tenim d'altra.

La cultura és instrument d'alliberació; representa la gran tradició de llibertat i de lluita, però és i ha estat també instrument de dominació. En nom d'una superior cultura moltes atrocitats han estat comeses. La major part dels intel·lectuals s'esmerçaren durant la gran guerra, a l'una i a l'altra banda, a justificar un crim. Per què? Perquè oblidaven l'essència de la

cultura: "l'humanitat". La cultura deshumanitzada és arma de la barbàrie.

Els nous temps exigeixen això: que les humanitats no siguin inhumanes; que no siguin sols un pretext per a manar; que es saturei també el poble del gust i la passió per la ciència i la sapiència, i quan s'elevi, conservi pures les seves virtuts i les superi; que l'ascensió de cadascú no sigui una deserció.

"Si ja no hi ha esclaus socialment, que tampoc n'hi hagi culturalment. Ni exclusivismes de casta, ni exclusivismes de cultura."

Fins ara s'havia indicat com a objecte de les humanitats el de formar directors, *élite*, caps; no, l'objecte de les humanitats ja no és de conferir privilegis: és de fer homes, homes integrals, i de conferir a cadascú la dignitat d'ésser home. No es tracta d'ésser més elegant, ni més fi, ni més docte, sinó d'ésser més comprensiu, més ric d'experiència, més respectuós, més humà.

Les noves esperances, les noves ambicions, les noves aspiracions humanes poden abeurar-se també en la font Castàlia dels vells autors. Aquells breviaris d'energia són vàlids per a tothom.

* * *

El pensament i el treball reclamen l'esforç de tots. L'esperit bufa arreu. La guspira divina pot esclatar d'onsevulla. En cadascú de nosaltres cova latent la possibilitat d'un creador. Si ja no hi ha esclaus socialment, que tampoc n'hi hagi culturalment. Ni exclusivismes de casta, ni exclusivismes de cultura.

* * *

Heus aquí com sento –amb els més joves esperits de la nova Europa- l'acostament d'Humanitats i poble.

Llegint aquests dies alguns comentaris a obres recents sobre doctrines polítiques he trobat una simptomàtica coincidència.

Deixeu-me-la explicar:

Hem passat trenta anys de descrèdit de la idea democràtica. Tractadistes, filòsofs, polítics s'han esmerçat a combatre-la. El color de la nostra època ha estat aquesta fúria contra l'Estat de dret. Els mals que patim en els països meridionals són conseqüència d'aquesta fúria, ajudada pel desencís, el desori i el caos de la postguerra.

I bé. Ens plau de constatar en la consciència de la nova joventut europea, de la que ara puja, de la que tindrà dintre deu o vint anys les regnes del poder públic, un retorn a la democràcia com a única forma jurídica de l'Estat. Renaixerà, més fort, el principi que només la democràcia pot garantir el predomini del Dret. I voldríem esperar que, en el moment decisiu, el nostre poble no es trobés en discòrdia interna i menys en discòrdia amb la con-

ciència europea. Un senzill esguard sobre la realitat social del nostre poble, sobre la seva constitució, les seves capacitats, les seves possibilitats, ens indueix a creure que no té altra eixida. O triomfarà com a democràcia, o no triomfarà.

* * *

Cal advertir, però, que aquesta nova idea democràtica s'oposa, en certa manera, com a to, com a consciència, a l'esperit i als dogmes de la idea vella. No es tracta de ressucitar cossos de doctrina, en part gastats per l'ús i per la crítica. Es tracta de construir de bell nou.

* * *

En primer lloc, les fórmules ja no ens acontenten. Els dogmatismes tampoc. I menys en política. Es indispensable, no cal dir-ho, posseir un sistema de coherents principis, disciplinar idees, triar els procediments. Les disposicions més generoses no basten.

“La doctrina política no pot aspirar a ésser sinó un instrument per a finalitats concretes, humanes, socials.”

Però això en política és només una part; és els fonaments, si voleu, però no l'edifici. Més clar: és la norma, però no la finalitat. Fer política no és aturar-se a fixar una sèrie de posicions mentals davant cadascun dels conflictes del nostre temps i de la nostra època. Fer política és més aviat crear fets, produir història. Fer política és essencialment acció. No avançaríem gens ni mica, si només ens preocupéssim de situar-nos. Un cop situats, bé caldrà, em sembla, realitzar algun gest contundent.

Sapiguem, doncs, que una doctrina política no és dogma; que és només mètode. Que no és una imposició, filla d'abstraccions, contrariadora de la vida pública, sinó una conducta per a regir aquesta

vida pública, per a conduir-la, elevar-la, donar-li consciència, significació i objectius. La doctrina política no pot aspirar a ésser sinó un instrument per a finalitats concretes, humanes, socials. Tota mística, de dreta o d'esquerra, volent elevar massa la categoria de la política, la fa extremament perillosa. Tota mística, en política, condueix a la ferocitat, a la violència permanent, a la guerra.

* * *

Però sapiguem, també, que no sols de pa viu l'home. ¿Continuaran les democràcies modernes adorant l'ídol de la fatalitat econòmica, interpretant la història només en funció de les pures raons materials, aspirant, com a suprema ambició, a mecanitzar-se cada dia més?

Entre els mateixos socialistes ha surgit la pregunta enguniosa. Han pensat que la tendència imperant fins avui tendeix a ofegar la vida de l'esperit. No han sabut renunciar a la possessió d'una ànima, ni que sols fos mortal. Han cregut que les democràcies, per comptes d'apagar els estels, més aviat havien d'acréixer el potencial d'espiritualitat que portem tots nosaltres.

I quan s'ha tractat de donar un nom a la nova tendència no n'han trobat d'altre més escaient que aquest humanisme.

Heus aquí per on també ens posem en contacte íntim intel·lectuals i democràcia.

*Aquest article es va publicar el 1928. L'autor, partidari de dur a terme una política exterior catalanista, durant la Dictadura de Miguel Primo de Rivera s'encarregà de la campanya internacional de la Lliga Regionalista per la difusió del problema català, raó per la qual s'hagué de mantenir a l'exili. Defensà la reunió de nacionalitats lliures dins un estat complex, fou encarregat d'acostar intel·lectuals catalans i mallorquins, que es traduï en el Missatge als mallorquins i la Resposta als catalans. Indignat per la persecució política i religiosa a les zones controlades pel Front Popular, i influït per Cambó, es posà de part dels sublevats. No s'ha modificat cap punt ni cap coma, cap paraula ni cap lletra. S'ha transcrit així com va aparèixer a la revista *La Nostra Terra*. □

Cd gratuït "Com educar, com ensenyar, com aprendre"

Editat per l'Institut de Ciències de l'Educació. ICE. Universitat de les Illes Balears

Podeu descarregar el nou Cd Com educar, com ensenyar, com aprendre des de:

www.aprendizaje-significativo.com

Contingut

En aquest Cd es poden escoltar les veus en mp3 de diversos experts internacionals que parlen sobre la manera com podem educar, ensenyar i aprendre. Aquestes són algunes de les idees que conté:

«Són necessàries pautes educatives coherents dels pares, que es creïn uns principis bàsics com a límits i que no es vagin canviant.» **Rosa Isabel Rodríguez. Dra. en Psicopedagogia. Universitat de les Illes Balears.**

«És la nostra manera de fer, l'exemple, el que més penetra en l'educació. És important establir diàleg, que parlem amb els nins però que també els escoltem.» **Irene Balaguer. Pedagoga. Presidenta de Rosa Sensat. Barcelona.**

«Convé crear una expectativa alta de l'estudi, perquè els nins i joves vegin que per als seus pares l'escola és important.» **Antoni Ballester. Dr. en Geografia. Coordinador del Seminari d'Aprenentatge Significatiu**

de l'ICE. Universitat de les Illes Balears.

«La primera causa que els professors plantegen com a causa del fracàs escolar és la desmotivació dels alumnes. Es tracta de crear un clima de treball on alumnat i professorat estiguin més relaxats i més satisfets.» **María del Cristo Alonso. Equipo Técnico del Programa de Centros de Atención Preferente. Gobierno de Canarias.**

«La característica de l'ésser humà és la creativitat, que està relacionada amb la intel·ligència. Convé ser el més creatiu possible.» **David de Prado. Dr. en Ciències de l'Educació. Master of Arts Universitat Stanford. Universitat de Santiago de Compostela.**

«Quan els alumnes exploren la seva pròpia creativitat redescobriren el plaer que suposa aprendre.» **María Antonia Ferriol. Llicenciada en Ciències de**

l'Educació. Universitat de les Illes Balears. Psicomotricista.

«Tot el paisatge en educació s'ha mogut. El mapa conceptual, que és com es representa el coneixement, fa que puguem parlar d'una educació adaptada al seu temps.»

Fermín M. González. Catedràtic de Didàctica de Ciències Experimentals. Universitat Pública de Navarra. Professor visitant de la Universitat de Cornell (USA) i el King's College de la Universitat de Londres.

«Amb aquesta metodologia es redueix el fracàs escolar en un tant per cent espectacular.» **Manuel Rico. Llicenciat en Ciències de l'Educació. CEIP Cronista Chabret de Sagunt. València.**

«El programa informàtic gratuït per aprendre CmapTools és usat per la NASA, l'armada d'Estats Units i els experts de plantes nuclears.» **Alberto J. Cañas. Director associat del Institute for Human and Machine Cognition de Pensacola. (USA). Professor associat de la Universitat de West Florida. Enginyer en Sistemes Computacionals a Monterrey.**

Presentadors: Bernat Ramis, Gaspar Servera, Salvador Giordano. Ràdio Calvià.

S'autoritza la reproducció total o parcial no lucrativa d'aquest CD citant-ne la font i l'autor o l'autora. □

Pissiganya.cat

REVISTA DE POESIA PER A XIQUETS I XIQUETES DE 0 A 100 ANYS

MENÚ DELS XIQUETS

Inici

Els teus poemes

Brossa nova

L'entrevista

Participa

Pissiganya.cat i els nens

El curs escolar 2010-2011 va néixer *Pissiganya.cat Revista de poesia per a xiquets i xiquetes de 0 a 100 anys*, un web destinat a difondre les creacions poètiques fetes pels nens i nines d'arreu dels Països Catalans i on la totalitat del contingut, llevat de la seva gestió, és fet únicament i exclusivament pels infants.

La voluntat d'aquesta revista digital és conrear el gust per la poesia des que els nens i les nenes són menuts, és a dir, en tant que alumnes de primària.

Pissiganya.cat compta amb diferents seccions: **Els teus versos**, adreçada fonamentalment a difondre els poemes fets pels nens; **Brossa nova**, centrada en la poesia visual creada també pels infants, i **L'entrevista** a un poeta conegut; per exemple en podem trobar una a Miquel Desclot les preguntes de la qual han estat confegides per alumnes de l'escola Àngels Garriga, de Barcelona.

Pissiganya.cat i els mestres

Però... com s'ho fan les criatures per enviar els seus poemes manuscrits i penjar-los en una revista digital? Doncs és molt senzill, cal que els tutors dels al·lots es registrin dins el web, en l'apartat corresponent, i signin el *Compromís Pissiganya*. Això és un document en què mestre i alumnes es comprometen a enviar, per mitjà de l'aplicatiu del web, com a mínim, la imatge escanejada de 3 poemes manuscrits i il·lustrats en format DIN-A4 al llarg del curs escolar. Després el consell de redacció de la revista s'encarrega de seleccionar els poemes que hi seran penjats.

Pissiganya.cat també disposa d'un apartat adreçat a difondre l'estudi i el conreu de la didàctica de la poesia per a infants dins la secció *Recursos per a mestres*, amb una àmplia bibliografia, enllaços a tota mena de webs destinats al conreu de la poesia infantil, així com experiències educatives al voltant de la poesia.

A dia d'avui compta amb l'adhesió de catorze escoles que s'hi han inscrit (entre les quals l'escola S'Algar de Portocolom i la Blanquerna des Pont d'Inca de Marratxí, totes dues de Mallorca) i que han començat a enviar els primers poemes de la vida de la revista.

La gestió de la revista va a càrrec de la poeta Martina Escoda i del mestre i poeta Andreu Galan.

Per a més informació:

<http://pissiganya.cat>

info@pissiganya.cat

Tugores, Antoni (2011)
Victimes invisibles. La repressió de la dona durant la Guerra Civil i el franquisme a Mallorca
Barcelona. Editorial Tria (Tria d'Assaig, 3)

Victimes Invisibles explora un caire poc conegut de la repressió franquista, dona veu a un sector postergat per la literatura bèl·lica: la dona. És a través de la veu de

les dones que es construeix un text que defuig de la visió tradicional i oficialista, per a centrar-se en personatges considerats sovint secundaris o marginats per la història.

La tasca de documentació, extremadament rigorosa, es presenta al lector amb un estil planer i divulgatiu. El narrador, apassionat i compromès, ofereix dotze històries de dones, amb episodis que inclouen la barbàrie i la tendresa, amb escenes que gaïrebé freguen la comicitat o el dramatisme més extrem.

Tugores ens demostra que la Història es basteix sempre a partir d'històries particulars, alhora que ofereix unes claus que permeten treure conclusions sobre el comportament de l'ésser-humà en situacions de conflicte, por i violència. S'ha editat per la creença que era de justícia rescatar de l'oblit dels arxius militars els excepcionals documents que Antoni Tugores ens posa a l'abast en aquest extraordinari llibre d'Història en majúscula.

Colom, Rosa María (2011)
El misteri de les maletes negres
Palma. Editorial Moll (Sol Alt, 21)

Heliotropa, Saïca i Baba-Jaga són tres bruixes amb una gran passió: els llibres. Tancades per la seva pròpia seguretat en una torre sense portes –i vigilades per tres espantaocells estranyament callats i amb unes misterioses maletes negres–, dediquen a la lectura gran part del dia i també de la nit, ja

que tenen un segon parell d'ulls que els permet continuar llegint mentre dormen. Però hi ha llibres que no tenen el final que elles desitjarien, i també hi ha històries que les fascinen més que altres. Quan inesperadament assoleixen la llibertat, comprenen que tenen la capacitat de decidir i d'actuar; però aconseguiran canviar la seva pròpia història i esbrinar el misteri de les maletes negres?

Morey Servera, Pere
Els casos més espantosos de l'inspector Tellini Alpesto
Palma. Editorial Moll (Tomir, 69)

Amb en Pere Morey, l'inspector Marc Antoni Tellini Alpesto vol compartir amb els lectors alguns dels seus casos més divertits o misteriosos, com el cas dels sospirs dins la nit, el de la casa de barrets, el del zombi o el de la

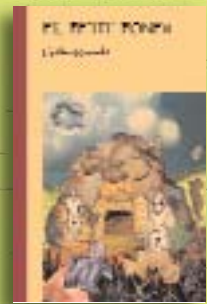
medalla satànica, entre altres. Tots ells són casos ben reals que han succeït a l'inspector Tellini, encara que l'autor reconeix que s'ha pres alguna llicència poètica i ha deixat anar un poc la seva imaginació a l'hora de reblir els buits, deliberats o no, de les seves explicacions... Tot plegat constitueix un *divertimento*, amb la intenció que el lector passi una estona entretinguda i que acabi el llibre amb un somriure, pensant com la realitat pot arribar a ser més fantàstica que no la fantasia.

Rosselló Bujosa, Guillem
El petit foner
Palma. Editorial Moll (Sol Alt, 22)

La vida d'en Ratolí, a l'època talaiòtica, no és gens fàcil: per fer-se gran i arribar a ser un bon foner, ha de passar unes proves molt dures. Però el seu poblat té problemes més greus: els cartaginesos se'n duen els millors homes a la guerra i molts d'ells no

tornen mai. Per això, en Ratolí i la seva amiga Boireta tramen un pla per alliberar-se per sempre dels opressors i poder viure en pau. No només els faran falta molt de valor i un foner amb bona punteria, sinó que a més s'hauran d'enfrontar als seus propis familiars per convèncer-los que una altra vida és possible...

Rosselló Bujosa, Guillem
El petit romà
Palma. Editorial Moll (Sol Alt, 23)

En Plini és un petit noble que viu a la Pol·lèntia romana amb la seva família, servents i esclaus. El seu esclau nan, Asdrúbal, té l'obligació de vigilar que

Plini superi les seves pors més profundes; però no serà fins que veu amenaçada la vida del seu mestre i esclau Georgos per una acusació injusta que Plini aprendrà a enfrontar-se als problemes, a valorar l'amistat i també a respectar els sentiments dels que sempre havia considerat persones menys importants que ell mateix.

